БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 215 (18.093). • 17 сентябрь 1981 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин.

ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

АНДИЖОН, 16 сентябрь (ЎзТАГ). Область партия активининг бугун бўлиб ўтган йиғилишида КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида партия ўқувини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан область партия ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинди. Йиғилиш қатнашчилари ҳар бир коммунист партия маорифини ташкил этишда актив қатнашиши, ўқишнинг турмуш билан чамбарчас боғланиши тўғрисида ғамхўрлик қилиш кераклигини таъкидладилар.

Самимий қутлов

Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Монголия Халқ Республикаси Буюк Халқ Хурали Президиумининг Раиси ўртоқ Юмжагийн ЦЕДЕНБАЛГА

Азиз ўртоқ Цеденбал!

Олтмиш беш ёшга тўлган кунингизда бизнинг ўртоқларча самимий қутловларимизни, барча совет коммунистлари ва меҳнаткашларининг қутловларини қабул қилгайсиз.

Сиз ўз ҳаётингиз ва фаолиятингизни социалистик революция ва янги жамият қурилиши ишига, халқ бахт-саодати йўлидаги, Монголия Халқ Республикасини ҳар томонлама юксалтириш йўлидаги курашга батамом бағишладингиз.

Совет Иттифоқида Сизни изчил интернационалист, социалистик ҳамдўстликни, коммунистик ҳамда ишчилар ҳаракатининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун матонатли курашчи сифатида яхши биладилар ва астойдил ҳурмат қиладилар. Совет кишилари қардошларча Совет — Монгол муносабатларини ривожлантириш ва чуқурлаштиришга қўшаётган ҳиссангизни юксак қадрлайдилар.

Азиз ўртоқ Цеденбал, Сизга сиҳат-саломатлик ҳамда социалистик Монголия фаровонлиги йўлидаги, партияларимиз, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш йўлидаги самарали фаолиятингизда катта муваффақиятлар тилаймиз.

Коммунистик салом билан

Л. БРЕЖНЕВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕВОЛЮЦИОН ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ, МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ БУЮК ХАЛҚ ХУРАЛИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ РАИСИ ЎРТОҚ ЮМЖАГИЙН ЦЕДЕНБАЛНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

СССР билан МХР халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришга, тинчлик ва социализмни мустаҳкамлаш ишига қўшган ғоят катта ҳиссасини тақдирлаб ҳамда туғилган кунига олтмиш беш йил тўлиши муносабати билан Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Монголия Халқ Республикаси Буюк Халқ Хурали Президиумининг Раиси ўртоқ Юмжагийн **Цеденбал Ленин ордени** билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1981 йил 16 сентябрь.

СССР 60

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЗАФАРЛАРИМИЗ — ЮБИЛЕЙГА!

ПАХТАЗОРДА ЖАСОРАТ КЎРСАТАЙЛИК!

МЎЛ ҲОСИЛНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШ УЧУН ЗАРБДОРЧАСИГА МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК!

Азиз ўртоқлар, ҳамкасб дўстлар!

Республикамиз меҳнаткашлари бу йилги ноқулай иқлим шароитлари оқибатида вужудга келган барча қийинчиликларни бартараф этиш, съездлар йилида она-Ватанга 5 миллион 900 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун ўзларининг билим ва маҳоратларини, тажриба ва тадбиркорликларини ишга солмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон Компартияси XX съезди нинг қарорларидан келиб чиқадиган талабларга мувофиқ республикадаги колхозлар, совхозлар, пахта заводлари ва тайёрлов пунктларининг 1981 йил пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги ҳамда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг III пленуми қабул қилган «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида пахтачиликни янада интенсивлаш ва пахта сифатини ошириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори асосий ҳаракат программаси бўлиб хизмат қилмоқда.

Бугун шуни қувонч билан айта оламизки, республикамизнинг ҳамма колхоз ва совхозларида бу йил зиммага олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажариш учун мустаҳкам замин яратилди. Сарҳадсиз пахтазорларда бунёдкорлик меҳнатимиз самараларини равшан кўриб турибмиз. **Юзимизни ёруғ, тилимизни бурро қиладиган, пахтакорлик номимизни шон-шарафга буркайдиган пахтамиз қийғос очилиб, ҳамма-ҳаммани жасоратга даъват этяпти.**

Ҳа, азизлар, ардоқли дўстлар, ҳамкасблар, пахта ишқи билан ёнган қадрдонлар! Бебаҳо бойлигимиз, «оқ олтин»имиз бўлган пахта пишиб етилди. Энди ҳамма гап қалб қўри, пешана тери эвазига етиштирилган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олишда қолган. Уни тезроқ саранжомлаб олиш, юқори сортлар билан давлатга топшириш муҳим сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлган давлат ишидир.

Съезд бўлиб ўтган тарихий йилда пахта тайёрлаш план ва социалистик мажбуриятларини бажариш ҳар бир бригада ва бўлимнинг, ҳар бир колхоз ва совхознинг, район ва областнинг муқаддас бурчидир. Бу бурчни, бу шарафли вазифани дақиқалари олтинга тенг шу долзарб кунларда адо этмоғимиз ҳам фарз, ҳам қарздир. **Бунинг учун бугун ҳамманинг ўрни мардлар майдони — пахтазорда бўлмоғи керак. Пахта тайёрлаш суръатларини ошира бориш, терим палласининг ҳар бир куни, ҳар бир соатидан оқилона фойдаланиш энг муҳим вазифадир.**

Пахтакор ва механизаторлар!

Халқимиз машина теримида унум кўп, қўлда барака бор, дейди. «Оқ олтин» хирмонининг кун сайин юксалиб бориши сизларнинг самарали меҳнатингизга, меҳнатга онгли муносабатингизга бевосита боғлиқ. Шундай экан, ҳар бир теримчи, ҳар бир механик-ҳайдовчини йиғим-теримда жонкуярлик, ғайрат-шижоат намуналарини намойиш қилишга, шахсий ибрат кўрсатишга чақирамиз.

Халқимиз дала дарғалари — шонли механизаторларга катта умид боғламоқда. Узоғимизни яқин, оғиримизни енгил қилади, хирмонимизга қут-барака киритади, демоқда. Ватан қўлига тутқазган мўъжизакор машиналарда 3 миллион 900 минг тонна пахта териб беради, деб қатъий ишонч билдирмоқда. Пахтазорларда жасорат кўрсатиб халқ ишончига сазовор бўлиш ҳар бир механизатор учун катта бахт. Ҳар бир хўжалик, ҳар бир район машина терими юзасидан олган мажбуриятини, албатта, бажариши шарт.

Бу йилги мавсумда қашқадарёлик **Норовлар, Қиёмовлар, Файзиевалар, жиззахлик Носировлардан иборат онлавий экипажлар сафи янада кенгаяди, деган умиддамиз.** Бундай экипажларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, терим машиналари ишининг бу формада ташкил этилиши агрегат юқори унум билан ишлашини таъминлади. Экипажнинг ҳар бир аъзосига бирдек ҳақ тўланиши эса механизаторлар меҳнатининг интенсивлигини оширди. Шундай экан, уларнинг бой тажрибаси кўпчиликнинг мулки бўлиб қолсин.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассисларига мурожаат қилиб айтадиган гапимиз шуки, **теримчилар, механик-ҳайдовчиларнинг юқори унум билан ишлашлари учун етарли шарт-шароит яратиб берингиз, ғамхўр бўлингиз. Дала шийпонлари деҳқонларнинг ҳақиқий иккинчи уйи бўлиб қолсин. Иссиқ овқатлар ўз вақтида ташкил этилсин. Доимий ва мавсумий болалар боғчалари мунтазам ишлаб турсин. Пахтакорларга медицина, савдо хизматлари намунали йўлга қўйилмоғи лозим.** Илғорларни маънавий ва моддий рағбатлантириш форма ва методларини моҳирона қўшиб олиб бориш лозим. Ўзаро социалистик мусобақа кенг қулоч ёйдирилсин.

Коммунист ва комсомоллар йиғим-терим мусобақасининг олдинги сафларида борадилар, масъулиятли мавсумда шахсий ибрат кўрсатадилар, деган умиддамиз.

Бугун ҳар бир киши ёки бир группа кишилар теримда эришилган энг юқори кўрсаткич эртага ҳамманинг иш нормаси бўлиб қолмоғи керак. Бирорта ҳам терим техникаси бекорга туриб қолмасин. Бирор грамм ҳам пахта нобуд бўлмасин. Ҳар ишда тежамкор бўлайлик.

Куз ҳавосига ишониб бўлмайди. **Унинг чарақлаб турган ҳар бир куни, ҳар бир соати ғанимат. Уни қўлдан бой берсак, кейин қайтариб ололмаймиз.** Озгина сусткашлик, озгина парвосизлик ҳосилга эплаб бўлмайдиган зарар етказиши, минг-минг кишиларнинг меҳнатини зое кетказиши мумкин эканлигини асло унутмайлик. **Йиғим-терим учун табиатдан ажратилган қисқа вақтнинг қадрига етайлик. Дақиқалар ҳисобда бўлсин.**

ҚАДРЛИ ДЎСТЛАР, ҲАМКАСБ БИРОДАРЛАР!

Бу йил — ғоят масъулиятли йил. КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини бажариш йўлида ҳар биримиз катта синовдан ўтадиган йил. Шунинг учун ҳам **ҳар қачонгидан баракали меҳнат қилишимиз, етиштирилган ҳосилни сира нобуд қилмасдан қисқа муддатларда териб олиб, давлатга фақат аъло сифатли хом ашё топширишимиз даркор. Ватан биздан шуни кутмоқда. Бас, шундай экан, давлатга камида 5 миллион 900 минг тонна Ўзбекистон «оқ олтин»ини тезроқ етказиб бермоқ учун бошланган хайрли ҳаракатга бир жон, бир тан бўлиб қўшилайлик.** Биз ҳаммани йиғим-теримда зарбдор ойлик эълон қилишга даъват этамиз ва республикамизда етиштирилган пахта ҳосилининг асосий қисмини шу муддат ичида териб олишга чақирамиз.

Биз қалб даъвати билан сизларга мурожаат қилиш билан бирга ушбу йил учун зиммага олган юксак социалистик мажбуриятларимизни сизларга маълум қилмоқчимиз.

Турсуной ОХУНОВА — Бригадамиз аъзолари съездлар йилида 84 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36 центнер ўрнига 60 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Ғўза парваришида агротехникадан тўлиқ фойдаландилар ва мажбуриятга яраша мўл ҳосил етиштирдилар.

Йиғим-теримга техникамиз тайёр. Дефолиацияни ўтказиб бўлдик. Давлатимизга фақат аъло сифатли пахта топширамиз.

Собиржон СИДДИҚОВ — «Фарғона» совхоз-техникуми пахтакорлари бу йил 21 минг тонна ўрнига **23 минг тонна пахта етиштиришга аҳд қилди.** Бу — ўтган йилгига нисбатан уч ярим минг тонна кўп демакдир.

Биз дефолиацияни 12 сентябрь куни тугалладик. **Пахта етарли очилиши билан теримни бошлаб, 12 иш кунида йиллик планни, 25 иш кунида эса социалистик мажбуриятни бажаришга қарор қилдик.**

Йиғим-терим даврида пахтазорларда 160 та терим машинаси ва шунга керакли техника воситалари ишлатилади. Бу йил ҳам етиштирилган ҳосилнинг 96 процентини машиналар билан териб олишни таъминлаймиз.

Муяссар БАРНОЕВА — Биз даладаги бор ҳосилни чамалаб чиқиб, аввалги мажбурият ўрнига янги оширилган мажбурият қабул қилдик. Ҳар гектар майдондан 60 центнер ўрнига 65 центнердан ҳосил йиғиштириб, эл хирмонига жами 3 минг 412 тонна «оқ олтин» армуғон этмоқчимиз.

Айни кунларда йиғим-терим уюшқоқлик билан олиб боriляпти.

Тўлан ДАДАЖОНОВ — Бригадамиз аъзолари бу йил 60 гектар ерда деҳқончилик қилмоқдалар. Биз чўл шароитига қарамасдан пландаги 30 центнер ўрнига 50 центнердан пахта етказиб берамиз, деб ҳаракат қилмоқдамиз.

Биз етиштирилган ҳосилнинг 98 процентини **машиналар ёрдамида териб оламиз. Ўзим ўтган йили 620 тонна пахта терган бўлсам, бу йил 650 тонна пахта териб бераман деб мажбурият олганман.**

Усмон МАМАДИЁРОВ — Бу йил совхозимизда 3220 гектар майдонда пахта етиштиряпмиз. Давлатга 12 минг тонна пахта топширишга аҳд қилганмиз. **Ана шу ҳосилнинг 95 проценти ёки 11 минг тоннадан кўпроғи машиналарда териб олинади.**

Бригадамизда етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини машиналар билан термоқчимиз. Ўзим 650 тонна пахта териб бераман.

ҚАДРЛИ ДЎСТЛАР!

Келинг ҳамма жойда умумий сафарбарлик эълон қилиб, шонли ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йили баракали «оқ олтин» хирмонини барвакт бунёд этайлик. Бу қутлуғ сана — СССРнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш йўлида қўлга киритган катта меҳнат муваффақиятимиз бўлади.

ҲАММА ПАХТА ТЕРИМИГА!

Турсуной ОХУНОВА — икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати, Чиноз районидаги Киров номли колхоз бригадир-механизатори. Собиржон СИДДИҚОВ — Оқолтин районидаги «Фарғона» совхоз-техникуми директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Муяссар БАРНОЕВА — Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхоз бўлим бошқарувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Тўлан ДАДАЖОНОВ — Дўстлик районидаги Ленин номли совхоз бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Усмон МАМАДИЁРОВ — Нарпай районидаги Ислом шоир номли совхоз механизатори, СССР Олий Совети депутати.

Сурхон воҳасининг кўпгина хўжаликларида машина терими бошланиб кетди. Областда биринчилар қаторида терим агрегатларини далага олиб чиққан Термиз районидаги «Гулбаҳор» совхози механизаторлари мавсумда юксак самарадорликка эришиш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар. Суратда: теримнинг дастлабки кунниёқ 10 тонна «оқ олтин» терган моҳир механизатор Ҳ. Нормуродов.

И. Хўжаев фотоси. (ЎзТАГ).

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Бухоро	2,00	15,28	0,38	0,89
Фарғона	1,66	13,35	0,17	0,41
Сурхондарё	1,68	12,29	0,74	2,00
Қашқадарё	0,92	5,78	0,14	0,25
Андижон	0,95	5,22	—	—
Наманган	1,20	4,76	0,25	0,40
Тошкент	0,21	1,36	—	—
Сирдарё	0,37	1,27	—	—
ҚҚАССР	0,32	0,32	—	—
Жиззах	0,14	0,24	—	—
Хоразм	0,20	0,24	—	—
Самарқанд	0,11	0,22	—	—
Республика бўйича:	0,88	5,58	0,14	0,34
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Бухоро	1,25	12,41	—	—
Сурхондарё	1,14	10,08	—	—
Қашқадарё	0,36	1,88	—	—
Наманган	—	—	—	—
Республика бўйича:	0,90	7,66	—	—

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети кўп миллатли совет адабиётини шакллантириш ва ривожлантиришга катта ҳисса қўшган атоқли совет ёзувчиси ва жамоат арбоби Александр Александрович Фадеев туғилган кунининг 80 йиллигини 1981 йил декабрь ойида ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

А. А. Фадеевнинг асарлари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда катта роль ўйнаганлигини назарда тутиб ва унинг ижодий меросини кенг пропаганда қилиш мақсадида Ўзбекистон Ёзувчилар союзига ёзувчи туғилган куннинг 80 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тадбирларини ишлаб чиқиш; Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига, Ўзбекистон ССР Маданият, Олий ва ўрта махсус таълим, Маориф министрликларига, Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, Ўзбекистон Китобсеварлар жамиятига бадиий зиёлилар ва фан етакчи арбобларини жалб этган ҳолда ҳамма жойда А. А. Фадеев ҳаёти ва ижодига бағишланган ижодий учрашувлар, китобхонлар конференциялари, илмий сессияларни ташкил этиш; республика газета ва журналларининг редакцияларига, ЎзТАГга, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетига юбилейга тайёргарликнинг бориши ва унинг ўтказилишини кенг ёритиш топширилди.

Мажбуриятга яраша

Косон — Қашқадарё воҳасидаги йирик районлардан бири. Район қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари она-Ватанга 80 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олишган. Бунинг 40 минг тоннаси қимматбаҳо ингичка толали пахтадир.

Колхоз ва совхозлар пахтакорлари улкан хирмон яратиш учун фидокорона меҳнат қилишиб, 18 минг гектар ғўзани агротехника қоидалари асосида сифатли парвариш қилишди. Айниқса, Ленин номли, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Энгельс номли, қўриқ 37-совхозларда, «Партия XXII съезди», «Шарқ юлдузи», Ульянов номли колхозларда дала ишлари уюшқоқлик билан олиб борилди. Натижада ҳамма майдонларда мўлжалдагидан кўп ҳосил етиштирилди.

Кечаги яшил пайкаллар бугун оппоқ тусга кирмоқда. Шода-шода кўсаклар лўппи-лўппи очилиб, кўзни яшнатяпти. Халқимизда ердагиси эмас, омбордагиси ҳисоб деган нақл бор. Буни яхши англаган пахтакорлар пешона тери эвазига етиштирилган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам ерда қолдирмай йиғиштириб олишга республика партия-ҳукуматининг даъваткор қарори асосида пухта ҳозирлик билан киришдилар.

Бу йил район бўйича 80 процент пахта агрегатлар ёрдамида терилади. 500 дан зиёд терим агрегатлари дала бошида старт кутиб турибди.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.
М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДЎСТЛИК КЎПРИКЛАРИ

ДУШАНБА, 16 сентябрь. (ЎзТАГ махсус мухбирлари). Тожикистон ССРда Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг адабий қисми очилишига бағишланган кечада Ватанга, улуғ Ленинга, партия ва халққа меҳр-муҳаббат ҳамда миннатдорчилик сўзлари янгради. Кечани Тожикистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Мўмин Қаноатов очди. У иккала республика адибларининг қардошларча ҳамдўстлиги тўғрисида, Ўзбекистон авторларининг китоблари Тожикистонда машҳурлиги ҳақида тўлқинланиб гапирди. Мўмин Қаноатов қардош ёзувчиларнинг республика меҳнаткашлари билан бу галги учрашувлари қувончли ва самарали бўлиб, янги асарларда бадиий ифодасини топади, деб ишонч билдирди.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Сарвар Азимов республика қалам соҳибларининг ишлари, ижодий режалари тўғрисида сўзлаб берди. У таъкидладики, ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездида КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладида адибларнинг фаолиятига берган юксак баҳоси улар зиммасига ғоят катта сиёсий ва бадиий аҳамиятдаги янги вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш, замонамизга муносиб асарларни яратиш, ҳамма бойликлардан энг қимматлиси — Совет халқлари ленинча дўстлигиниараннум этиш ҳар бир ёзувчининг фахрли бурчи эканлигини доимо ёдда тутиш мажбуриятини юклайди.

Ҳозир Тожикистон диёрида давом этаётган байрам кунларида унинг қатнашчилари ўзбек ва тожик адабиётлари ветеранларининг гражданлик ва ёзувчилик жасоратини тез-тез ёдга олмоқдалар. Иккала республикада проза ва поэзиянинг гуркираб ривожланишини Садриддин Айнийнинг ижодиётисиз тасаввур этиб бўлмайди. Садриддин Айний ўз қалбининг бир қисмини ёзувчилар янги-янги авлодлари қалбига баайни пайваста қилгандек. Тошкентдаги энг кўркам кўчалардан бирига Абулқосим Лоҳутий номи берилган. Ажойиб тожик шоири Мирзо Турсунзода Ўзбекистонда ўқиган. Яқинда мамлакатимиз ва жаҳон жамоатчилиги у туғилган куннинг етмиш йиллигини кенг нишонлайди.

Лойиқ Шерали, Шукрулло, Мирсаид Миршакар, Юсуфжон Акобиров, Жуманиёз Жабборовнинг шеърий сатрлари ва нутқларида совет халқларининг буюк қардошлиги тўғрисидаги сўзлар жаранглади.

Кечада Зулфия сўзга чиқди. Асқад Мухтор, Туроб Тўла жонажон Ўзбекистон тўғрисидаги, унинг пахтадан тоғ яратган деҳқонлари ҳақидаги шеърларини ўқиб бердилар. Гулчеҳра Сулаймонова, Жалол Икромий, Мирмуҳсин замондошимиз тўғрисида гапирдилар.

... Шеърлар янграмоқда. Ўзбек, тожик, рус тилларида бирин-кетин тизилиб чиқаётган сатрлар занжири бир бутун бўлиб қуйилмоқда. Ўзбекистон халқ шоири Зулфия буни образли қилиб, «шеърлар дўстлигимиз кўприги» деди.

Адабий қисмининг тантанали очилишида Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Г. Б. Бобосодиқова, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ю. Юсуфбеков, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этдилар.

* * *

ДУШАНБА, 16 сентябрь (ЎзТАГ махсус мухбирлари). Тожикистоннинг кинотеатрларида, ишчилар клубларида ва қишлоқ клубларида Ўзбекистон кинематографиячилари яратган фильмлар фестивали экрани порлай бошлади. Фестиваль республикамиз ҳаёти тўғрисидаги, КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашаётган Ўзбекистон меҳнаткашларининг муваффақиятлари ҳақидаги мароқли ҳикояни, Тожикистон ССРда Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари пайваста бўлиб кетаётган ҳикояни тўлдиради.

Душанбадаги энг яхши кинотеатр — Жомий номли кинотеатрда кинофестивалнинг тантанали очилиш маросими бўлди. Унда Тожикистон ССР Кинематография давлат комитетининг раиси Ш. С. Саидов, Ўзбекистон ССР Кинематография давлат комитетининг раиси А. А. Абдуллаев сўзга чиқиб, иккала республика киносанъати арбоблари ўртасидаги анъанавий алоқалар тўғрисида, Советлар мамлакати халқларининг бузилмас дўстлиги, замондошларимизнинг қаҳрамонона ишлари ҳақида ҳикоя қилувчи ленталар яратиш устида олиб борган биргаликдаги ишлари тўғрисида гапирдилар.

МЕҲНАТ РАПОРТИ

Андижон область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқларини амалга ошира бориб, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида полиз экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар. Ватанга 20500 тоннадан кўпроқ полиз маҳсулотлари етказиб берилди.

Область полизчилари қовун ва тарвуз йиғиштириб олишни ва давлатга топширишни давом эттирмоқдалар. Улар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, қўшимча 1000 тонна полиз маҳсулотлари топширишга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети собиқ масъул ходими М. Я. Бурешнинг катта хизматларини, республиканинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётида шахсан актив қатнашганлигини назарда тутиб, меҳнаткашларнинг истакларини эътиборга олиб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Тошкент шаҳридаги техникумлардан бирига ва Наманган шаҳридаги кўчага Милослав Ярославович Буреш номини бериш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

М. Я. Буреш қабрига бюст ўрнатишга қарор қилинди.

ВИСТАВКАНИ БОРИБ КЎРДИЛАР

«Алоқа-81» халқаро виставкаси Москванинг «Сокольники» паркида зўр муваффақият билан ўтмоқда. «Алоқа воситалари жамият ва инсон хизматида» шиори остида ўтказилаётган кўргазмада 23 мамлакатнинг юзлаб корхоналари, ташкилотлари ва фирмалари қатнашмоқда.

15 сентябрь куни виставкани КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов бориб кўрди. СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари у билан бирга бўлдилар.

Улар Совет Иттифоқининг кўргазмасини кўздан кечирдилар. Кўпгина министрликлар ва идораларнинг 200 тадан кўпроқ корхонаси ва илмий-тадқиқот ташкилоти бу ерга ўз маҳсулотини қўйган.

«Алоқа-81» кўргазмаси томошабинларни фан ва техниканинг энг янги ютуқлари билан, шу жумладан тола-оптика алоқа линиялари соҳасидаги, ахборот узатиш ва қайта ишлаш аппаратлари соҳасидаги янгиликлар билан таништиради. Халқаро ҳамкорлик самаралари космик алоқа системаларида яққол кўриниб турибди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг кўргазмалари социалистик иқтисодий интеграция комплекс программаси амалга оширилаётганини тасвирлайди.

Н. А. Тихонов ва унинг ўринбосарлари БХР, ВХР, ГДР, ПХР, ЮСФР, ЧССР, шунингдек бир қанча капиталистик мамлакатларнинг кўргазмалари билан ҳам танишдилар. (ТАСС).

ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

16 сентябрь куни Тошкентда очилган биринчи Бутуниттифоқ конференцияси фитогельминтологиянинг биологик проблемаларига бағишланди. Унинг ишида мамлакат илмий марказлари, гармоқ институтларининг етакчи олимлари, қишлоқ хўжалик муассасаларининг практик ходимлари қатнашмоқдалар. Улар ҳайвонот дунёсини тадқиқ этиш натижаларини, қишлоқ хўжалиги учун хавфли чувалчанглар экологияси, биологияси ва морфологиясини муҳокама қиладилар, илмий ечим планларини белгилаб оладилар. Конференцияда уч кун мобайнида 160 га яқин доклад ва илмий ахборотлар тингланади.

Конференцияни СССР ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиялари, республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ўтказмоқда.

(ЎзТАГ).

ҲАСБГА ЙЎЛЛАШ ПРОБЛЕМАЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

16 сентябрь куни Тошкентда очилган республика симпозиумининг қатнашчилари ёшлар орасида касбга йўллаш ишларининг психологик жиҳатларини муҳокама қилмоқдалар. Ўзбекистон педагоглари ва олимлари, партия ва жамоат ташкилотларининг, меҳнат коллективларининг вакиллари, шунингдек Москва, Ленинград, бир қанча иттифоқдош республикалар илмий-тадқиқот муассасаларининг мутахассислари КПСС XXVI съезди қарорлари асосида йигит ва қизларни касбга йўллаш вазифаларини кўриб чиқмоқдалар. Улар республика пойтахтидаги етакчи корхоналарнинг ишлаб чиқаришда психологик хизмат, касбга йўллаш ва касб-кор тўғрисида консультация бериш кабинетларини очиш тажрибалари билан, мактаблар ва билим юртларида ёшларнинг касб ўрганиши билан танишмоқдалар.

(ЎзТАГ).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов Австрия савдо, ҳунармандчилик ва саноат министри И. Старибахер билан Австрия экономика федерал палатасининг президенти Р. Заллингерни 16 сентябрь куни Кремлда қабул қилди. Улар Совет — Австрия иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик аралаш комиссиясининг XIII сессияси ўтказилиши муносабати билан Москвага келишган.

Суҳбат чоғида СССР билан Австрия ўртасида мавжуд битимлар ва шартномаларга мувофиқ, жумладан, апрель ойида Совет Иттифоқи ва Австрия ҳукуматлари бошлиқларининг музокаралари вақтида эришилган битимлар ва шартномаларга биноан икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик муваффақиятли ривожланиб бораётганлигидан мамнуният изҳор этилди. Аралаш комиссиянинг сессиясида СССР билан Австрия ўртасида 1981—1990 йилларда иқтисодий, илмий-техникавий ва саноат соҳасидаги ҳамкорликни ривожлантириш ва чуқурлаштиришнинг узоқ муддатли программасини бажариш юзасидан 1981—1983 йилларга мўлжаллаб келишиб олинган тадбирларнинг аҳамияти қайд этилди.

Совет Иттифоқи билан Австрия ўртасида савдо-сотиқ ва иқтисодий алоқалар кенгайиб бораётганлиги ўзаро манфаатдорлик принципларига риоя қилишга ва ўзаро манфаатларни ҳурмат этишга асосланган халқаро ҳамкорлик самарали бўлаётганлигининг далили эканлиги ҳам айтиб ўтилди.

Н. А. Тихонов Умумевропа проблемалари контекстида Совет — Австрия дўстона муносабатларининг аҳамиятига тўхталиб, Европада ядровий қуролланишни чеклаш ва қуролсизланиш борасида бундан буён қўйиладиган актив қадамларнинг муҳимлигини таъкидлади ва Совет Иттифоқи билан Австрия ўртасида ҳамкорликни кенгайтириш Европада кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш ва тинчлик ишига хизмат қилади, деб ишонч билдирди.

Суҳбат ишчанлик ва дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта

БУХОРО ОБЛАСТИ		
Ромитан	26,40	2,07
Ғиждувон	25,50	6,21
Коғон	20,79	—
Пешку	16,62	—
Қизилтепа	16,27	0,28
Вобкент	15,76	0,06
Бухоро	14,90	—
Олот	14,48	—
Шофиркон	12,23	0,04
Свердлов	11,23	—
Навбаҳор	8,64	1,72
Қоракўл	8,55	—
Навоий	6,51	—
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	30,32	2,93
Ленинград	20,25	—
Бувайда	17,70	—
Қува	14,76	—
Охунбобоев	13,29	—
Ўзбекистон	13,01	0,26
Бағдод	9,75	—
Фрунзе	9,75	—
Риштон	8,31	—
Тошлоқ	8,21	0,59
Олтиариқ	6,91	—
Ёзёвон	6,23	—
Фарғона	4,36	—
Қувасой шаҳри	1,63	—
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Бойсун	16,30	—
Денов	15,27	—
Қумқўрғон	14,89	2,99
Термиз	14,75	0,72
Сариосиё	14,69	0,12
Ангор	13,19	—
Шўрчи	12,88	0,32
Шеробод	12,22	4,93
Жарқўрғон	11,00	0,07
Ленин йўли	8,87	5,56
Гагарин	6,18	3,55
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Яккабоғ	12,51	0,07
Китоб	10,98	—
Қамаши	9,80	—
Чироқчи	9,47	0,09
Ғузор	7,91	0,23
Шаҳрисабз	6,19	—
Косон	5,52	0,75
Муборак	5,24	0,15
Баҳористон	3,11	0,14
Нишон	3,01	1,26
Ульянов	2,87	—
Қарши	2,60	—
Усмон Юсупов	1,17	—
Толлимаржон	1,14	0,36
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	13,89	—
Марҳамат	8,05	—
Андижон	7,79	—
Олтинкўл	6,93	—
Москва	6,50	—
Пахтаобод	6,50	—
Хўжаобод	4,55	—
Избоскан	4,26	—
Комсомолобод	4,09	—
Балиқчи	3,76	—
Бўз	2,36	—
Жалолқудуқ	1,08	—
Қўрғонтепа	0,20	—
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Тўрақўрғон	8,92	1,32
Уйчи	8,46	—
Наманган	8,45	—
Поп	8,35	—
Чортоқ	8,02	—
Задарё	2,65	1,87
Чуст	2,46	—
Норин	2,35	0,03
Учқўрғон	1,21	0,01
Янгиқўрғон	1,21	—
Косонсой	1,00	—
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Янгийўл	2,37	—
Бекобод	2,03	—
Чиноз	1,71	—
Оққўрғон	1,48	—
Бўка	1,44	—
Пискент	1,23	—
Ўрта Чирчиқ	1,06	—
Ғалаба	0,43	—
Коммунистик	0,33	—
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Комсомол	2,49	—
Сирдарё	2,45	—
Гулистон	1,96	—
Ворошилов	1,51	—
Боёвут	1,25	—
Меҳнатобод	0,98	—
Ховос	0,98	—
Ильич	0,41	—
Оқолтин	0,30	—
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Қўнғирот	0,88	—
Беруний	0,49	—
Тўрткўл	0,49	—
Шуманай	0,39	—
Нукус	0,35	—
Ленинобод	0,32	—
Элликқалъа	0,32	—
Хўжайли	0,30	—
Чимбой	0,22	—
Амударё	0,16	—
Кегайли	0,13	—
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
Жиззах	1,09	—
Пахтакор	0,16	—
Мирзачўл	0,13	—
Зарбдор	0,12	—
Октябрь	0,12	—
Арнасой	0,06	—
Дўстлик	0,05	—
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Гурлан	0,44	—
Хива	0,39	—
Шовот	0,35	—
Хонқа	0,34	—
Янгиариқ	0,25	—
Қўшкўпир	0,18	—
Урганч	0,07	—
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Каттақўрғон	0,53	—
Хатирчи	0,35	—
Большевик	0,30	—
Пастдарғом	0,26	—
Нарпай	0,23	—
Жомбой	0,19	—
Иштихон	0,15	—
Пахтачи	0,09	—
Оқдарё	0,07	—
Пайариқ	0,05	—

СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИГА НОМЗОДЛАР

ҲУЖЖАТЛАРДА ЗАМОН НАФАСИ

Ёши етмишни қоралаб қолган, эллик йилдан буён кино соҳасида тинимсиз меҳнат қилиб келаётган Малик Қаюмовни танимайдиган киши бўлмаса керак. Бу устоз санъаткор ижодининг уфқлари кенг, географияси поёнсиз. Жонажон республикамиз корхоналари, қурилишлари, пахтазорлари, боғлари жамоли ва тароватини экранда моҳирона ва ҳаққоний тасвирлаб берган туғма ижодкор айни вақтда улуғ Россиядаги ва жами қардош халқлар диёридаги ҳам тарихий, ҳам замонавий кўпгина воқеаларни совет санъаткорига хос синчковлик, дўстона мафтункорлик ҳис-туйғулари билан тасвирлади. У социалистик ҳамдўстлик мамлакатларида бўлди ва улар ҳаётини қардошларча ҳурмат-муҳаббат ила экранга олиб чиқди. Айниқса, Малик Қаюмовнинг Вьетнам ҳақидаги фильми жаҳон бўйлаб кенг тарқалди. Америка империализмининг зўравонлиги ва ваҳшатига қарши виждон нидоси бўлиб янгради.

1981 йилги СССР Давлат мукофотига устоз санъаткорнинг уч фильми («Афғонистон. Революция давом этаётир», «Ер ислоҳоти» ва «Паранжи» ҳужжатли ленталари) кўрсатилган.

Ҳужжатли кино асарлари ҳақида сўз кетганда шуни таъкидламоқ зарурки, чинакам бадиий маҳорат замирида яратилган ҳужжатли фильмни томошабин бадиий фильмдай билиб, завқланиб, ҳаяжонланиб томоша қилади. Мен бу ўринда Малик Қаюмовнинг «Олтин тўй», «Мирзачўл» каби тўла метражли ҳужжатли фильмларини ёки унинг раҳбарлигида Д. Салимов томонидан яратилган «Турна чўл» фильмини эслатиб ўтмоқчиман. Ниҳоят, Малик Қаюмовнинг Тошкент ҳақидаги янги фильмини кўз олдингизга келтиринг.

Бу ҳужжатли фильмлар давр воқеаларини, ҳаёт ҳақиқатини қизиқарли ва таъсирли тасвир этиш нуқтаи назаридан бадиий фильмлар даражасида туради ва айни вақтда замон солномаси сифатида авлод-авлодларга ҳужжатнома бўлиб етиб боради.

СССР Давлат мукофотига кўрсатилган учала фильм ҳам совет ҳужжатли кино санъатининг чўққиларидан ҳисобланади. Шулардан бири, энг янгиси — «Афғонистон. Революция давом этаётир» фильмининг яратилиш жараёнидан хабардор бўлганим учун мен кўпроқ шу асар ҳақидаги фикрларимни баён қилмоқчиман.

Бу тўла метражли катта фильмдан олдин Малик Қаюмов Афғонистондаги Савр инқилоби — Апрель революциясига бағишлаб, «Бир йил ва бир кун» сарлавҳали, икки қисмдан иборат ҳужжатли фильм яратди. Санъаткор бу ишга ёзувчи сифатида мени ҳам таклиф қилди. Малик Қаюмов, унинг моҳир оператор шогирдларидан икки киши ва мен 1979 йилнинг апрелида Кобулга бордик. Ёш демократик республика Савр инқилобининг бир йиллигини нишонлаш учун қизғин тайёргарлик кўраётган кунларда биз «Афғонфильм» студиясида ёш афғон режиссёрлари ва операторлари билан ҳамкорликда иш бошладик. Бу ёшларнинг кўплари Малик Қаюмовни ўз устозлари деб билганликларидан, унинг раҳбарлигида дарҳол ишга киришиб кетганликларидан мен асло таажжубланмадим.

Биз шаҳар марказидаги «Кобул» меҳмонхонасида турдик. Малик Қаюмов ишни ҳар куни эрталаб соат 6 да бошлар эди. Яъни, шу вақтга афғон киночилар турли маҳаллалардан етиб келишар, Малик аканинг хонасида тўпланишар ва электр чойнакда қайнатилган чой бир пиёладан ичилгач, суратга олиниши зарур бўлган объектлардан бирига йўлга чиқар эдик.

Ҳужжатли фильмга лавҳа бўлиб қўшиладиган бундай объектлар кўп: Кобул вилоятининг қишлоқларидан бирида бугун ўтказиладиган ер ислоҳоти... Пойтахтдаги қизлар мактабида намунали дарс... Шаҳар касалхонасида афғон врач ва ҳамшира қизларнинг иши... Истолиф қишлоғида кулоллар ҳаёти... «Халқ уйи»да партия аъзоларига аъзолик билетларини топшириш маросими...

Малик Қаюмов ўзбек ва афғон операторларни 2—3 группаларга бўлади, шулардан бирига ўзи бош бўлади-да, машиналарга ўтириб, йўлга, кўпинча хатарли бўлган йўлга чиқилади.

Мен йўлда, ишда, съёмкаларда Малик акани кузатаман, атиги икки қисмдан иборат фильмга минг-минг метр ортиқча лентага муҳим воқеалар қайд этилаётганини кўраман, лекин таажжубланмайман: кекса санъаткор ўткир кўзларининг синчков боқишидан, қошларининг чимирилишидан, ўқтин-ўқтин ўйга толишидан унинг мақсади шу икки қисмлик фильмни яратиш билан чекланиб қолмаслигини, унинг хаёлида бошқа бир йирик асар — улкан ҳужжатли картина пишиб етилганини пайқайман.

Кейинчалик шундай бўлиб чиқди ҳам. «Бир йил ва бир кун» ҳужжатли фильми Совет Иттифоқида ва Афғонистон Демократик Республикасида кино ва телевидение экранларига чиққач, Малик Қаюмов «Афғонистон. Революция давом этаётир» номли катта фильм устидаги ишни бошлаб юборди. У яна Кобулга борди, ўзбек ва афғон киночилари билан тинимсиз ишлади, қайноқ ва мураккаб инқилобий ҳаёт қучоғида бўлди, зиддиятли муҳитни, ҳайратомуз ўзгаришларни лентага олишда давом этди.

Афғонистонга ўша йилги сафаримиз вақтидаги кўпгина учрашувлар, лавҳалар хотирамда қолган. Айниқса, 27 апрель тонготарини асло унутмайман. Савр инқилобининг йиллигига бағишланган ҳарбий парад ва меҳнаткашлар намойишининг бошланишидан бир неча соат аввал — тонг қоронғисида Малик ака шогирдлари билан бирга майдонга чиқиб кетди. Мен минбарлар қурилган ерга етиб борганимда уни ва шогирдларини минг-минг одамлар орасидан базўр қидириб топдим. У чех кўтарма крани устида кино аппаратини елкасига тираганича кўтариб турар, байрамга безатилган шаҳарнинг кенг манзарасини, майдонга кираверишда саф чекиб турган қўшинларни, ясатилган минбарларни суратга олар эди. Кейин намойиш бошлангач, биз минбарда турган меҳмонлар, майдон устидан вариллаб ўтаётган вертолётни кўриб, кўкка тикилдик. Вертолётнинг очиқ эшигидан пастга тикилиб, байрам либосидаги шаҳарни киноаппаратидан суратга олаётган жасоратли санъаткоримиз Малик Қаюмов эди...

Мен ўша лаҳзаларда бошқа бир лавҳани эсладим. 1961 йилнинг 2 январида Кубада, Гавананинг Хосе Марти майдонида шунга ўхшаш бир воқеанинг гувоҳи бўлган эдим. Куба революциясининг иккинчи йилига бағишланган тантаналарда миллион киши йиғилган майдонда Фидель Кастро нутқ сўзлаб турган бир пайтда шаҳар осмонида кўринган вертолётдан Роман Кармен байрамни суратга олган эди!

Роман Кармен ва Малик Қаюмов... Бу икки улкан санъаткор бир-бирига эгиз, оға-ини туюлади менга. Ҳақиқатда ҳам шундай. Бу икки қадрдон дўст, ҳамкор кишилар — совет ҳужжатли фильм мактабининг устозлари ҳам ҳаётда, ҳам ижодда ёнма-ён бордилар, социалистик воқелик ҳақидаги ҳақиқатни, ленинча интернационал қардошлик ғояларини моҳирона тараннум этдилар.

«Афғонистон. Революция давом этаётир» фильми ҳақида яна шуни айтиш керакки, бу ҳаққоний кинолента социалистик реализм принципларига изчил амал қилиб келаётган инқилобий совет санъатининг жаҳоншумул зафарларидан биридир. Фильмдаги жуда кўп мураккаб воқеалар, жумладан, Ер ислоҳоти, Нур Муҳаммад Таракининг ўлдирилиши, Аминнинг хиёнати, маданий инқилоб муаммолари ва ҳоказо зиддиятли лавҳалар санъаткорона тасвири мантиқий асосланган ишонтириш кучи билан томошабинда чуқур таассурот қолдиради.

Савр инқилоби туфайли янги эркин ҳаёт қуришнинг машаққатли, аммо чин ҳаётбахш йўлидан комил ишонч билан олға бораётган қўшни ва қардош заҳматкаш афғон халқи ҳаётидан яратилган бу фильм юксак мукофотга ҳар жиҳатдан лойиқдир. «Ер ислоҳоти», «Паранжи» фильмлари тўғрисида ҳам худди шундай фикрдамиз.

СССР халқ артисти Малик Қаюмов етук санъаткор ва таниқли жамоат арбоби сифатида, ярим асрлик тинимсиз ижодий меҳнати билан бутун халқнинг ҳурмат ва эътиборига сазовор бўлди. Унинг ҳар бир фильми совет киносида катта воқеа бўлиб майдонга чиқмоқда. У пири комил устоз, мураббий сифатида тинимсиз меҳнат қилиб келмоқда.

Ҳамид ҒУЛОМ,
СССР Давлат мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

КЕНГ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

ЛОНДОН. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС XXVI съездида КПСС Марказий Комитети номидан қилган Ҳисобот докладида Совет Иттифоқининг тинчлик ташаббуслари баён этиб берилган эди. Ана шу ташаббуслар Ғарбда ҳамон зўр қизиқиш билан ўрганилмоқда. Шимолий Ирландияда чиқадиган ҳафталик «Юнити» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди. «Л. И. Брежнев барча тинчликсевар кучларни урушнинг олдини олиш ва тинчликни мустаҳкамлаш ишида ҳамкорлик қилишга даъват этди». Тинчликка интилиш Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сиёсатининг асосидир, деб уқтиради газета.

ҒАРБИЙ БЕРЛИН. Бу ерда «Қуролсизланиш орқали тинчлик учун курашайлик» шиори остида урушга қарши кампания ўтказилмоқда. Бу кампанияда касаба союзлари, ёшлар ва студентларнинг жамоат ташкилотлари иштирок этмоқдалар. Жамоатчиликнинг кўпдан-кўп йиғилишлари бўлиб ўтди. Ана шу йиғилишларнинг қатнашчилари халқаро кескинликни юмшатиш ва қуролсизланишга доир музокараларни давом эттириш зарурлигини айтдилар. Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар, кўпгина мамлакатларнинг тинчликсевар жамоатчилиги шу мақсадда кўрсатаётган ташаббусларни қўллаб-қувватладилар.

ХЕЛЬСИНКИ. СССР Олий Советининг «Жаҳон парламентларига ва халқларига» Мурожаатномаси тинчлик тақдири ва инсониятнинг келажаги учун Совет мамлакати астойдил ташвишланаётганлигини ифода этади, деди бу ерда «Финляндия тинчлик тарафдорлари» ташкилотининг секретари Микко Лохикоски. Ана шу Мурожаатнома ва Л. И. Брежневнинг совет парламенти сессиясидаги нутқи деб таъкидлади М. Лохикоски, планетамиздаги барча холис ниятли кишиларнинг орзу-умидлари ва муддаоларини мужассам равишда ифода этади. Шу боисдан бошқа кўпгина мамлакатларнинг парламентлари каби Финляндия парламенти ҳам совет парламенти аъзоларининг Мурожаатномасини тўла-тўкис қўллаб-қувватлаганлиги мутлақо табиийдир, деди у. (ТАСС).

Яқинда Нью-Йоркда бўлган манифестация қатнашчилари ҳукуматдан иш талаб қилиб, намойиш ўтказдилар. Америка маъмурияти намойишчиларни тарқатиш учун полиция отрядларини юборди. Икки ўртада бўлиб ўтган тўқнашувда кўплаб намойишчилар жиддий жароҳатланди.

Суратда: намойиш қатнашчилари.

ЮПИ—ТАСС фотоси.

МУҲИМ ВОҚЕА

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ XXXVI СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда БМТ Бош Ассамблеясининг навбатдаги XXXVI сессияси очилди. БМТга аъзо бўлган 150 дан ортиқ мамлакат вакиллари уч ой давомида халқаро ҳаётнинг энг муҳим проблемаларини муҳокама қиладилар. Кун тартибида 134 масала бор.

Халқаро муносабатларда кескинликни юмшатиш, ҳарбий хавф-хатарни камайтириш, қуролланиш пойгасига чек қўйиш ва давлатлар ўртасида тинч ҳамкорликни ривожлантириш масалалари мунозара марказида турибди. Бу масалаларнинг кўпчилиги Совет Иттифоқининг ташаббуси билан муҳокамага қўйилган.

АҚШ бошчилигидаги империалистик кучлар совуқ уруш муҳитини қайта тиклаш, қуролланиш пойгасини авж олдириш сиёсатини ўтказиб, жаҳоннинг турли районларидаги ривожланаётган мамлакатларга ўз ҳукмини тиқиштиришга уринаётган ҳозирги пайтда БМТдаги мунозаралар алоҳида аҳамият касб этади.

ПОЛЬШАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ВАРШАВА, 15 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда ПХР қурувчилар тармоқ касаба союзи раҳбарларининг матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда сўзга чиққан касаба союз бош правлениеси раисининг ўринбосари А. Сивак совет ишчиларининг халқ Польшаси ишчилари номига йўллаган мактублари муҳим аҳамиятини таъкидлаб ўтди. Совет меҳнаткашлари бизга мурожаат қилишга ҳақли эдилар ва шундай қилиш уларнинг бурчи эди. Социализмнинг таянчи — Совет Иттифоқининг ишчилар синфи шундай қилиши айниқса муҳим эди. Бундан ташқари биз битта социалистик ҳамдўстликда турганлигимизни ҳисобга олишимиз зарур. Гданьскда қабул қилинган «Шарқий Европа халқларига мурожаатнома» деб аталган «ҳужжат» бизнинг ишчилар синфимиз маҳсули эмас, у Кос-Кор, «мустақил Польша конфедерацияси» сингари антисоциалистик гуруҳларнинг, Ғарбдаги махсус маҳкамалар маҳсули.

Биз, деди у, «Бирдамлик»нинг оддий аъзоси билан унинг раҳбарларини Кос-Кор «мустақил Польша конфедерацияси» вакилларини бир-биридан яхши фарқ қиламиз, мен «Бирдамлик»нинг экстремистик доираларига қарши кескин чоралар кўрилишини талаб қиламан.

Биз ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий мулклиги ўрнига «Бирдамлик» даъво қилаётганидек, группа мулкини жорий этишга асло қўшила олмаймиз.

А. Сивак «Бирдамлик»нинг съезди тўғрисида гапириб, бундай деди: унда қатнашганларнинг атиги 12 проценти ишчилар эди, қолганлари эса касаба союз бирлашмасининг меҳнаткашлар манфаатларини кўзламайдиган ва келгусида ҳам кўзлаши мумкин бўлмаган маъмурий ходимлари эди. Ҳозир исботланган бошқа бир факт ҳам диққатга сазовордир: ана шу маъмурий ходимларнинг ҳаммалари 1980 йил ёзидаги воқеалар бошланишидан бир неча ой аввал корхоналарга келиб, бу воқеаларда актив қатнаша бошлаган, яъни ўз зиммаларига юклатилган муайян вазифани бажара бошлаган эдилар.

«Бирдамлик»нинг экстремистик раҳбарлари сиёсати оқибатида ишчилар касаба союз бирлашмасидан чиқиб кета бошладилар. Масалан, йил бошида касаба союзимизнинг 200 минг аъзоси бор эди. Ҳозир аъзоларимиз 500 минг кишига етди. Катовиценинг ўзида кейинги вақтда «Бирдамлик»дан қурувчиларнинг тармоқ касаба союзига 30 минг киши ўтди. Бу тенденция доимий тус олиб, кун сайин кучайиб бормоқда.

МАРДЛИК ВА МАТОНАТ УЧУН МУКОФОТЛАР

Афғонистон пойтахтида АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари, АДР Давлат кенгашининг Раиси Бабрак Кармал Апрель инқилоби ғалабаларини ҳимоя этиш, мамлакатда осойишталик ва хавфсизликни таъминлаш ишида мардлик ва матонат кўрсатган ички ишлар министрлигининг ходимлари билан учрашди.

Б. Кармал халқ милициясининг ўрнак кўрсатган солдатлари ва офицерларига фахрий нишонлар ва медаллар топширди. У йиғилиш аҳли ҳузурида гапириб, меҳнаткаш халқ ғалабаларини ҳимоя этиш ишида халқ милицияси муҳим роль ўйнаганлигини айтди. Б. Кармал министрлик ходимларини халқ, ватан, революция олдидаги бурчларини ҳалол ва мардонавор бажаришга, ёш республика меҳнаткашлари манфаатларининг ҳақиқий ҳимоячилари бўлишга даъват этди. У халқ милицияси афғон халқи манфаатлари посбонлигида ҳамиша қатъий туради, деб ишонч билдирди.

АДР ички ишлар министри С. М. Гулабзой учрашув қатнашчилари номидан гапириб, халқ милицияси Апрель инқилоби душманларига қарши, мамлакатда тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш учун одилона курашни давом эттиради, деб партияга ва АДР ҳукуматига ваъда берди. (ТАСС).

ЭРОН:

ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Эрон ички ишлар министрлигининг вакили мамлакатда бўлажак президент сайловига номзодларни рўйхатга олиш расмий равишда тугаганлигини айтди.

Жами 44 киши ўз номзодини кўрсатди. Улар конституциянинг бажарилишини кузатувчи кенгашга кўриб чиқиш учун тақдим этилади. Кенгаш номзодларни кўриб чиқишни беш кун мобайнида тугаллаши лозим. Сўнгра, деди вакил, ички ишлар министрлиги сайловга қўйиладиган номзодларни расмий равишда эълон қилади, шундан кейин мамлакатда сайлов олди кампанияси бошланади. Сайловнинг тўғри ўтказилишини назорат қилиш учун махсус комиссия таъсис этилади, Эрон ички ишлар министри, олий суднинг раиси ва конституциянинг бажарилишини кузатувчи кенгашнинг баъзи аъзолари шу комиссия составига киради. (ТАСС)

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ТОКИО. Мамлакат аҳолиси Япония ҳукуматининг ҳарбий тайёргарликни тезлатиш йўлини қўллаб-қувватламаётир. «Иомиури» газетаси жамоатчилик фикрини аниқлаш учун савол тарқатган эди. Шу саволга жавоб қайтарганларнинг тўртдан уч қисми Япония армиясининг куч-қудратини янада оширишга қарши эканлигини билдирди. Японларнинг ғоят кўпчилиги конституциянинг қуролли кучлар вужудга келтиришдан воз кечишни талаб этган 9-моддасига риоя қилиш зарур деб ҳисоблайди.

(ТАСС).

ЛЕНИНГРАДДАГИ «КИРОВСКИЙ ЗАВОД» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ИШЧИЛАРИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ

МАКТУБИ

Польшалик ишчи ўртоқлар!

Биз, Киров заводининг меҳнаткашлари, Питер пролетариатининг революцион анъаналари руҳида тарбияланган путиловчи большевикларнинг авлодлари мамлакатингизда авж олиб бораётган воқеаларни ғазаб ва алам билан кузатиб турибмиз. «Бирдамлик» деб аталмиш ташкилотнинг съезди социализмга қарши, Советларга қарши ўтакетган тартибсизликка айланди. Бу Польша меҳнаткашлари вакилларининг съезди бўлмай, балки «Бирдамлик» аппарати штатидаги ходимларнинг ва барча турдаги контрреволюционерларнинг йиғинидир. Шу йиғин мамлакатни кризисдан олиб чиқиш йўлларини амалий муҳокама қилиш ўрнига партияга, ҳукуматга ва ўз халқига қарши ошкора кураш йўлига ўтиб олди.

Кировлик ишчилар «Шарқий Европа халқларига мурожаатнома» деб аталмиш мурожаатнома билан танишиб, дарғазаб бўлдилар. Социализмга, Совет Иттифоқига нисбатан шу қадар адоват қаердан пайдо бўлди экан? Социализм туфайли Польша мустақилликка эришди. Социализм уни Европадаги илғор мамлакатлар қаторига олиб чиқди, халқаро майдонда унинг обрў-эътиборини баланд кўтарди.

«Мурожаатнома»да бизни бундан кейин қандай яшаб, ишлаш кераклигига ўргатишга уринаётганликлари кишини таажжублантиради. Қолоқ мамлакатни жаҳон давлатига айлантирган, дунёни фашизмнинг сариқ вабосидан қутқариб қолган жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг ишчилари, деҳқонлари, халқ зиёлиларини ўргатмоқчи бўладилар.

Биз, ленинградликлар, иккинчи жаҳон урушининг даҳшатли йилларида очарчиликни, совуқ ва ажални енгиб ўз ҳаётимиз ва озодлигимиз учунгина курашиб қолмай, биз социализмнинг муқаддас идеаллари учун курашдик, коммунизм учун курашдик. Ватанингизнинг мустақиллиги йўлида ҳалок бўлган юз минглаб совет ва поляк солдатлари ҳам ана шу идеаллар учун жанг қилишган эди.

Биз мамлакатларимизни биргаликда харобалардан тикладик. Совет кишилари ўзларини кўп нарсадан бебаҳра қилиб сизларга, синфдош қардошларига ёрдам бердилар. Биз социалистик мамлакатларнинг муваффақиятларидан фахрландик, халқ Польшасининг муваффақиятларидан фахрланиб келдик. Мустақил, суверен Польша давлати — халқингизнинг жуда қимматга тушган улуғ бойлигидир. Бинобарин, душман мамлакатингизни социалистик йўлдан чиқариб юборишига имкон бериш мумкин эмас.

Бугунги кунда «Бирдамлик» касаба союз бирлашмасининг ғаразли раҳбарлари худди мана шунга эришишга ҳаракат қилмоқдалар. Уларнинг масъулиятсизлик билан қилаётган ҳатти-ҳаракатлари сабабли Польшанинг иқтисодий ва сиёсий аҳволи кескин ёмонлашди. Ана шу арбоблар бошбошдоқлик ва анархия вазиятини кучайтирмоқдалар. Улар мамлакатда вужудга келган кризисни бартараф этишда барча соф виждонли полякларга, партия ва ҳукуматга тўсқинлик қилмоқдалар. Кескинлик душман кучларнинг қўпорувчилик ишларига, социалистик ҳамдўстликнинг бирлигини емиришга ёрдам беришини контрреволюционерлар билишади.

Касаба союз ҳаракати ҳамиша ишчилар ҳаракати ва ишчиларнинг манфаатлари йўлидаги ҳаракат бўлиб келган. Хўш, «Бирдамлик» иш кўраётган бир йилдан кейин турмушингиз яхши бўлиб қолдими? Асло яхши бўлгани йўқ. Турмуш яна ҳам ёмонлашди, камбағаллашиб, ташвишли бўлиб қолди. Касаба союз бирлашмасининг бошлиқлари эса меҳнаткашларнинг фаровонлиги тўғрисидаги баландпарвоз гапларни ниқоб қилиб олиб, ўзларининг бутун кучларини хусусий капитални қайта тиклашга, капиталист хўжайинни қайтаришга сарфламоқдалар.

Контрреволюция бизга кўп марта таҳдид қилган эди. Аммо партия теварагига жипслашган меҳнаткаш халқ социализм душманларига ҳамиша қатъий зарба бериб келди. Социализмни ҳимоя қилиш — сиз билан бизнинг муқаддас ишимиздир. Зотан биз қардош Польшага озор берилишига йўл қўймаслигимизга ҳеч ким шубҳаланмай қўя қолсин.

Поляк халқининг оқиллиги ва ватанпарварлиги, унинг ишчилар синфи тажрибаси ва юксак масъулиятни ҳис этиши Польша Халқ Республикасининг социалистик келажагини қаттиқ туриб ҳимоя қилиб қолишига ишонамиз.

Мактуб Ленинграддаги «Кировский завод» бирлашмаси 30 минг кишилик коллективининг митингида қабул қилинган.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

ТЕЖАМКОРЛИК — ҒОЛИБЛАРГА ХОС ФАЗИЛАТ

МУСОБАҚА

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

1981 ЙИЛ • СЕНТЯБРЬ • № 9 (90)

МАЖБУРИЯТЛАРИНГИЗНИ ҚАНДАЙ БАЖАРЯПСИЗ?

ФАРОВОНЛИКНИ ОШИРИШНИНГ МУҲИМ ШАРТИ

Партия XXVI съезди кўрсатмаларини амалга ошириш учун кураш мусобақасида янгидан-янги ташаббуслар юзага келмоқда. Бундай ташаббус ташкилотчиларидан бири — Москва ва Ленинград саноат корхоналарининг коллективлари ҳар иш жойида тежамкорликка эришишни ўзларига шиор қилиб олдилар. Съезд ўз ишини тамомлаган дастлабки кунлардаёқ туғилган бу ташаббус эндиликда жуда катта самаралар беряпти. Бутун мамлакатимиз меҳнаткашлари сингари Ўзбекистон ишчи коллективлари ҳам капитал маблағ, материал ва барча ресурслардан омилкорлик билан фойдаланиш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар.

Кўпгина илғор коллективларда социалистик мусобақа якунлари кўриб чиқилаётганда тежамкорлик юзасидан қилинган ишлар алоҳида ҳисобга олинмоқда. Бундай коллективларда иқтисод ва тежамкорлик ишининг ғолиблари мунтасил рағбатлантириб борилянти. Тўқимачилик корхоналарида ип, тикувчилик ишлаб чиқаришида газлама ҳамда бўёқларни тежаб қолишга қаратилган қатор тадбирлар амалга оширилаётир. Машиналарнинг сменали коэффициентини ошириш соҳасида кўрилган комплекс тадбирлар туфайли оғир саноат корхоналарида, қурилиш механизмларидан фойдаланишда юксак натижаларга эришиляпти. Тежаб қолинган ёнилғи ҳисобига қўшимча юклар ташиб бериш ҳаракати темир йўл ва автомобиль транспортида кенг қулоч ёймоқда. Республикамиздаги аксарият лойиҳалаш институтларининг мутахассислари қурилиш объектларининг смета ҳужжатларини арзонлаштириш борасида ибратли ишлар қилмоқдалар.

Тежамкорлик экономикани тараққий эттиришнинг, халқ фаровонлигини оширишнинг муҳим шартидирки, бу партиямиз XXVI съездида ишлаб чиқилган иқтисодий стратегиянинг бутун моҳиятини ўзида ифода этади. Мамлакатимиз иқтисодий жиҳатдан ҳар қанча қудратли бўлса ҳам, иқтисод қилиш ва хом ашё тежаб-тергаб сарфлаш йўлини қатъий амалга ошириш бугунги куннинг муҳим талаби даражасига кўтарилди. Маблағ ва меҳнат сарфлаб ишлаб чиқарилган барча моддий бойликлар тежаб ишлатилиши керак.

Ўзбекистон саноатининг азаматлари партиямизнинг ана шу даъватига амалий иш билан жавоб бериш тадбирларини кўриб, 1981 йилнинг саккиз ойи топшириқларини муваффақиятли бажаришга эришдилар. Республика саноати маҳсулот реализация қилиш планини 102,1 процент адо этди. Ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 7,8 процент, меҳнат унумдорлиги 4,8 процент ўсди. Қурилиш ва монтаж ташкилотларининг бунёдкорлари ишлаб чиқариш ҳамда маданий-маиший аҳамиятга эга бўлган қатор объектларни муддатидан илгари фойдаланишга топширишни таъминладилар. Йил бошидан буён пландан ташқари салкам 200 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Ишлаб чиқариш ҳажми пландаги 5 процент ўрнига 8 процент кўпайди.

Тошкентда бўлиб ўтган Ўзбекистон саноат, транспорт, алоқа, пойиҳа ташкилотлари ходимларининг партия-хўжалик активи йиғилишида сўзга чиққан нотиқлар ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига кенг тўхталдилар. Самарадорликни оширишни кўп жиҳатдан иқтисодий тежашни мустаҳкамлаш билан, ҳамма моддий ресурслардан моҳирона фойдаланиш билан қўшиб олиб бориш зарурлигини таъкидладилар. Республика меҳнаткашлари йил бошидан буён анчагина дон ва унни, прокат ва цементни, ёғоч ва бензинни, хом ашё ва энергияни тежаб қолдилар. Бироқ ҳамма жойда ҳам тежамкорлик қонун бўлиб қолганича йўқ. Шу сабабли ресурслар сарфини планлаштириш ва нормалаш, уларни тежашни рағбатлантириш, ёқилғи ва энергиядан фойдаланиш устидан контроллик қилиш тадбирлари комплексини амалга ошириш жуда муҳимдир. Тежамкорликни оммавий ҳаракатга айлантириш — партия, совет, касаба союз ва комсомол органларининг жонажон иши бўлиб қолмоғи лозим.

Сир эмаски, вақт — тежамкорликнинг катта резерви. Вақт резервини бой бераётган баъзи корхоналарда қолоқликка йўл қўйиляпти. Машина-ускуналардан унумсиз фойдаланиш ва бошқа сабаблар туфайли Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Бухоро пиллакашлик фабрикаси, Андижон гидролиз, Тошкент ошхона мебеллари заводлари каби баъзи корхоналар саккиз ойлик планни бажармадилар.

Республикадаги бир қанча шаҳар ва районлар, меҳнат коллективлари СССРнинг 60 йиллиги юбилейини коммунистик қурилишда янги зафарларга эришиш билан кутиб олишга аҳд қилдилар. Илғор коллективларда «СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига — олтмиш зарбдор ҳафта!» шиори остида ватанпарварлик ҳаракати авж олиб кетди.

Фан-техника тараққиёти, меҳнат унумдорлигини ошириш, моддий ва меҳнат ресурсларини бутун чоралар билан тежаш асосида корхоналар ишининг сифат кўрсаткичларини яхшилаш халқ фаровонлигини ошириш соҳасида қилинаётган ишларнинг муваффақиятини таъминлайверади.

> ЖАМИЯТИМИЗНИНГ БОЙЛИГИ НАҚАДАР КЎПАЙМАСИН, ҚАТТИҚ ИҚТИСОД ҚИЛИШ ВА ТЕЖАМКОРЛИК ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ, ХАЛҚИМИЗ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ БЎЛИБ ҚОЛАВЕРАДИ.
>
> *Л. И. БРЕЖНЕВ.*

ИШЧИ МАКТУБЛАРИ

Андижондаги Сўфиқишлоқ пахта тозалаш заводининг «Янги кўрпа» пахта пункти коллективи фан-техника ютуқларидан оқилона фойдаланиб, меҳнат, моддий ва энергетика ресурсларини тежашга катта эътибор бермоқда.

Ишчан коллектив ремонт ва реконструкция ишларини бажариш жараёнида 5 минг сўмлик эхтиёт қисмлар, бир неча ўн квадрат метр брезент, кўплаб ёнилғи-энергетика ресурслари ва бошқа материалларни тежаб қолди.

Т. АБДУХАЛИЛОВ,
ишчи.

* * *

Меҳнат унумдорлигини ошириш — ўн биринчи беш йилликда қурувчилар олдига қўйилган бош вазифалардан бири. Мақсадга эришиш учун, аввало, тежамкорлик ва иқтисод режимига қатъий амал қилиш талаб этилади.

Коллективимиз ўтган саккиз ой давомида бош пудрат бўйича 3 миллион 685 минг сўмлик, ўз кучи билан 3 миллион 327 минг сўмлик иш бажарди. Планга қўшимча 250 минг сўмлик ирригация ва мелиорация ишлари амалга оширилди.

Ҳ. НИЗОМОВ,
«Каттакурганводстрой» трести ихтисослашган 1-механизация кўчма колоннаси экскаваторчиси.

* * *

Газета, журналларда тежамкорлик тўғрисида эълон қилинаётган материалларни қизиқиб ўқиб боряпман. Бу гал мен ҳам ўзимнинг ана шу қутлуғ ҳаракатга қўшаётган ҳиссам ҳақида сўзлаб бериш истагидаман. Йилнинг ўтган саккиз ойи давомида 200 киловатт-соат электр энергияси, 24 килограммдан зиёд электрод, 1,5 тонна металл тежаб қолдим.

Депомизда тежамкорлик режимини ўзларининг кундалик иш кўникмаси қилиб олганлар жуда кўп. Уларнинг астойдил меҳнати билан ўтган ойлар даврида 10 минг сўмлик электр энергияси, хом ашё ва бошқа кўплаб материаллар тежаб қолинди. 1050 ўрнига 1085 та вагон сифатли ремонтдан чиқарилди.

Ҳ. МАҲМУДОВ,
Қарши вагон депосининг электр пайвандчиси.

Суратларда: (юқоридан) Олмалиқ мис эритиш заводининг илғор ишчилари Мамат Дадаков, Эрмат Нишонов, Тошкентдаги Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг чевари Ҳалима Толипова ўртоқлар. Улар иқтисод қилиш ва тежамкорлик мусобақасида барчага намуна бўлишяпти.

В. Сироткин, В. Казанцев (ЎзТАГ) фотолари.

ШАРАФЛИ БУРЧИМИЗ

— Ҳамма ерда ва ҳар бир ишда тежамкорлик режимига қатъий амал қиламиз! — Маблағлардан, хом ашё, материал, ёқилғи, энергетика ресурсларидан самарали фойдаланиш тадбирларини кўраётган заводимиз коллективининг аҳди шундай.

Коллективимизда меҳнатнинг техника жиҳатдан асосланган нормаларини, бригада хўжалик ҳисобини, тежамкорлик ва сифат шахсий ҳисобларини жорий этиш, белгиланган иш ҳажмини кам сонли ходимлар билан бажариш ташаббуси кенг қулоч ёйган. Ишчи-мутахассисларда жамоат бойлигига коммунистик муносабат талаблари нуқтаи назаридан ёндашиш кўникмаси тобора табиийлик касб этиб боряпти. Натижада корхонада шу йилнинг ўтган саккиз ойи давомида 22 минг сўмлик металл, электр ва иссиқлик энергияси, ёнилғи тежаб қолинди.

КПСС XXVI съездидан кейиноқ корхонамизда тежамкорлик ҳаракати авж олиб кетди. Иқтисод ва тежамкорлик бўйича иш олиб бораётган штаб фаолияти активлашди. Штаб атрофига етакчи мутахассислар, цех раҳбарлари, жамоат ташкилоти вакиллари, ишлаб чиқариш илғорлари жалб этилди. Улар заводда тайёрланаётган маҳсулотларга сарфланаётган металл, электр энергияси, хом ашё ва иш вақтини қисқартириш, моддий ресурслардан оқилона фойдаланишни намунали йўлга қўйишни мақсад қилиб олдилар. Шу мақсадда узоққа мўлжалланган тадбирлар тузилиб, уларнинг ижроси қатъий назоратга олинди.

Заводда йилнинг ўтган ойлари давомида 65 тоннага яқин қора ва рангли металл, бир неча тонна пластмасса иқтисод қилиб қолинди. Бу шубҳасиз, корхонанинг етакчи мутахассислари, актив рационализаторлари ва ихтирочиларининг ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, тайёрланаётган маҳсулотга металл ва бошқа материаллар сарфини қисқартириш борасида олиб бораётган кундалик изланишлари самарасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаган Ўзбекистон Касаба союзлари республика Совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, республика Халқ контроли комитети, «Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» газеталари редакцияларининг халқ назоратчиларига, «Комсомол прожектори» активларига, ишчи ва қишлоқ мухбирларига, республиканинг барча меҳнаткашларига иқтисод ва тежамкорлик жамоат кўригида актив қатнашиш ҳақидаги мурожаати коллективимиз учун айни муддао бўлди. Шундан сўнг заводдаги ҳар бир ишчи-хизматчи сарфланаётган хом ашё ва

Сўз — мутахассисларга

материалларнинг ҳар бир грамм ва килограммини қатъий ҳисоб-китобга олди. Граммлардан килограммлар, килограммлардан тонналар ҳосил бўла бошлади. Масалан, трансформаторлар тайёрлаш участкаси бошлиғи Қ. Азимовнинг шу йил бошида ишлаб чиқаришга жорий этган таклифи ҳар бир пайвандлаш аппаратини тайёрлаш учун сарфланадиган металларни ярим килограммга қисқартирди. Корхонада эса йил давомида бундай маҳсулотлар бир неча минг дона тайёрланишини ҳисобга олсак, ана шу ярим килограммлик тежамнинг нафи нақадар салмоқли эканлигини илғаб олиш қийин эмас.

Конструкторлик бюроси таклиф этган янгиликнинг самараси ҳам чакки бўлмади. Пайвандлаш аппаратининг энг зарур қисмларидан бирини тайёрлашда ҳар бир дона ана шундай деталь учун сарфланадиган мис миқдори 32 граммга қисқарди. Ваҳолонки, бундай қисмлар ҳам заводда бир неча ўн минг дона тайёрланади. Ана шундай йўллар билан корхонада йилига 9 тоннадан зиёд қора ва рангли металлар иқтисод этиш мумкинлиги исбот қилинди.

Заводимизнинг ҳар бир ишчиси, ҳар бир инженер-техник ходими ўн биринчи беш йилликда фидокорона меҳнат қилиш, меҳнатни ташкил қилишни яхшилаш, ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, саноат корхоналарида қўлга киритилган илғор тажрибаларни ўрганиш ва жорий қилиш, тежамкорликка зўр беришни шарафли бурч деб билади. Шу боисдан ҳам корхона ижодкорлари маҳсулот тайёрлашга сарфланадиган металлни қисқартириш бўйича қатор таклифлар киритиб, уларнинг жорий этилиши учун изчил кураш олиб бормоқдалар. Айни пайтда бу ерда пайвандлаш аппаратлари, электр иситгичлар ҳамда бошқа маҳсулотлар тайёрлашда 45x45 миллиметрли пўлат бурчаклар ўрнига 40x40 миллиметрли бурчаклардан фойдаланиш, 3 миллиметрли темир ўрнига 2,5 миллиметрли металл ишлатиш ҳамда 25x25 миллиметрли пўлат бурчакларни қирқишнинг қулай усулларидан фойдаланиш эвазига йилига 12-15 тонна пўлатни иқтисод қилишни таъминлашга қаратилган тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Яна бир мисол. Корхонада йилига бир неча ўн тонна бўёқ ишлатилади. Лекин бўяш асбобларининг носозлиги туфайли айрим ҳолларда бўёқлардан самарасиз фойдаланиб келинади. Корхона ижодкорлари бу ҳолга бефарқ қараб туролмадилар. Улар беҳуда сарф-харажатни кескин камайтириш йўлида ҳар бир буюм учун сарфланаётган бўёқ миқдорини 100 граммга қисқартиришга аҳд қилдилар. Келгусида бу таклифнинг амалга ошиши билан завод йилига 2 минг килограммдан кўпроқ бўёқни иқтисод қилиб қолиши мумкин.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг тежамкорлик борасида қабул қилган янги қарори коллективимиз орасида кенг муҳокама қилиб, уни изчил амалга оширишга қаратилган тадбирлар қабул қилдик. Бу тадбирларда 20 дан зиёд ижодий таклифларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш кўзда тутилган. Жумладан, пластмассалардан буюмлар ва эҳтиёт қисмлар тайёрлашда хом ашёдан оқилона фойдаланиш, цехларда электр энергиясини ишлатишни тартибга солиш, камроқ электр энергияси сарфлаган ҳолда кўпроқ маҳсулот тайёрлашга эришиш таъминланади. Тежамкорлик билан конкрет шуғулланилиб, натижалари қиёсланади, барча сарф-харажатлар қатъий назоратга олинади. Тежамкорлар мусобақаси ҳар куни, ҳар ҳафтада якунлаб борилади. Шубҳасиз, бу тадбирлар ҳам хом ашё ва материаллардан ўрнида фойдаланишни таъминлашга имкон беради.

Хуллас, иқтисод ва тежамкорлик ҳаракатини шу куннинг талаблари даражасида ташкил этиш учун курашаётган машинасозларимиз ўз имкониятлари ва резервларидан тўлароқ фойдаланишга астойдил интилмоқдалар. Ҳозирги кунда заводда меҳнат қилаётган 830 нафардан зиёд ишчи ва юз нафардан ортиқроқ инженер-техник ходимнинг кўпчилиги у ёки бу таклиф билан иқтисод ва тежамкорлик ҳаракатига баракали ҳисса қўшмоқдалар. Социалистик мусобақа шартларида тежамкорлик алоҳида эътиборга олиниши, бу ишда фаол қатнашаётган меҳнаткашлар вақтида рағбатлантирилиб борилиши тобора оммавий тус олмоқда. Корхона пештоқига ёзиб қўйилган «Тежамкорлик — шарафли бурчимиз!» шиори ҳар бир машинасознинг кундалик жанговар иш программасига айланиб боряпти.

Ғ. НОРМАТОВ,
Фарғона электр машинасозлиги заводи конструкторлик бюроси инженери.

ЎН БЕШЛАР ТАШАББУСИ — АМАЛДА

ИЛК ЗАФАР

1. Мажбуриятингизни қандай бажаряпсиз?

2. Эришаётган ютуқларингизнинг сири нимада?

3. Корхонангиздаги издошларингиз ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

«Совет Ўзбекистони» газетаси саволларига «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармаси экскаваторчилар бригадаси бошлиғи Урганчбой Полвонниёзов жавоб беради.

Ўн биринчи беш йиллик, шубҳасиз, ўз моҳият эътибори билан мамлакатимиз тараққиёти тарихига янги зарварақ бўлиб қўшилади. Ана шу зарварақнинг янада сермазмун бўлиши, зафарлар мадҳияси билан тўлиб-тошиши учун муносиб ҳисса қўшиш ҳар кимга ҳам муяссар бўлавермайди. Бригадамиз билан шу беш йилликда ўн йиллик ва ундан ҳам кўпроқ топшириқларни шараф билан бажариш юзасидан социалистик мажбуриятлар олганмиз. Бугун шуни мамнуният билан хабар қиламизки, илк ютуққа эришдик: йиллик топшириғимизни шараф билан адо этдик!

Бригадамизда ўн нафар механизатор 5 экскаваторда ишлаб, 1,1 миллион кубометрдан зиёд тупроқ ишларини бажарди. Бу ютуққа биз техникадан самарали фойдаланиш, жорий ва капитал ремонт муддатларини қисқартириш, ҳар бир машинистнинг касб маҳоратини тинимсиз ошириб бориш туфайли эришдик.

Бизнинг иш тажрибамиз эндиликда автоном республикада кенг оммалашиб бормоқда. Издошларимиз сафи кенгаймоқда. Ҳозирги кунда 40 дан зиёд қорақалпоғистонлик экскаваторчи ўн бешлар ташаббуси изидан бориб, беш йилликда ўн йиллик шахсий топшириқларини бажаришга аҳд қилганлигини айтиш жоиздир.

Маълумки, КПСС XXVI съезди мамлакатимизнинг жуда кенг кўламдаги озиқ-овқат программасини белгилаб берди. Бригадамиз ана шу программани амалга оширишга ҳисса қўшмоқда. Автоном республикамиз экинзорларининг янада серҳосил бўлиши учун деҳқонларга яқиндан кўмаклашмоқда. Масалан, айни кунларда коллективимиз билан «Қораўзак» шоликорлик совхози сув иншоотларини реконструкция қиляпмиз. Ўтган йили бу совхоз ҳар гектар майдондан 55 центнердан дон етиштирган бўлса, бу йил хўжалик деҳқонлари 60 центнерлик маррани кўзлашган.

Партия белгилаб берган улуғвор планларнинг рўёбга чиқиши йўлида ўзимизнинг бутун куч ва ғайратимизни бундан буён ҳам ишга солиб, белгиланган топшириқлар ошириб уддаланишини сўзсиз таъминлаймиз. Илк зафарни қучдик, навбат — кейинги зафарларга!

ГАЗНИНГ САЛМОҒИ

Сурхондарё газ ишлаб чиқариш бирлашмаси иқтисод ва тежамкорлик режимига қатъий амал қилиб, юксак меҳнат натижаларини қўлга киритмоқда. Коллектив хом ашё, ёқилғи, энергетика ресурслари ва бошқа турли хил материалларни тежаб ишлатишга, иш вақтининг ҳам ҳар бир дақиқасини тежашга ва ундан самарали фойдаланишга интилмоқда.

Областда кейинги йилларда газ таъминоти ишларини механизациялаш ва автоматлаш даражаси анча яхшиланди. Термиз ва Денов шаҳарларида баллонларни газ билан тўлдириб берувчи автомат станциялар ишга туширилди. Кўплаб рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилди. Газ билан таъминлаш плани шаҳар жойларда 94,7 қишлоқларда эса 80,9 процент бажарилди. Саккиз шаҳар, икки посёлка, 60 колхоз, 22 совхоз ва кўплаб коммунал-маиший корхоналар арзон ёнилғи — газ билан таъминланди. Хонадонларга етказиб берилаётган табиий газнинг умумий ҳажми ўрта ҳисобда 679 кубометрни ташкил этди.

Бугунгача область шаҳарларида 189 километр, қишлоқларда эса 30 километр масофага газ қувурлари ётқизилди. Биргина ўтган йили 45 миллион кубометр табиий ва 16 минг тонна суюлтирилган газ меҳнаткашлар хонадонларига, ишлаб чиқариш корхоналарига етказиб берилди. Натижада тежамкорлик борасидаги кўрсаткичлар ошди. Бир килограмм суюлтирилган газнинг таннархи пландаги 15 тийин ўрнига 9—10 тийинни ташкил этди. Ҳар минг кубометр табиий газнинг таннархи белгиланган 26 сўм ўрнига 17 сўмга тўғри келди.

Коллектив қўлга киритган ютуқларни «Союзузбекгазпром» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси юқори баҳолади.

Коллективимиз ўн биринчи беш йилликда табиий газдан фойдаланиш кўламини икки баравар ошириш, тежамкорлик ва иқтисод режимида катта ютуқларга эришиш ва область ёнилғи-энергетика балансида газнинг салмоғини оширишга сўз берган. Гагарин, Ангор, Ленин йўли, Термиз, Сариосиё, Денов ва Шўрчи районларига табиий газ етказиб бериш, ер ости магистралларини қуриш, газ тақсимлаш станцияларини тиклаш режалари белгиланган. Янгидан 185 километр масофада газ қувурлари ётқизилади. 23 минг хонадонда газ ўчоқлари ишлайди. Беш йиллик охиригача табиий газ реализация қилиш миқдори 400 миллион кубометрдан ошиб кетади.

Н. МАТЕҚУБОВ,
Сурхондарё газ ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлиғи.

МУХБИРИМИЗ БОНГ УРАДИ

ҒИШТ МУАММОСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ ДИҚҚАТИГА

Бошқарма директорининг кабинетида ўтирибмиз. Телефонларнинг кетма-кет жиринглашидан суҳбатимиз тез-тез бўлинади. Қўнғироқ қилганларнинг аксарияти қурилиш ташкилотларининг бошлиқлари бўлиб, улар объектларга ғишт етказиб берилмаётганидан шикоят қилишади. Директор эса «Бизнинг ортиқча ғиштимиз йўқ, чорасини ўзингиз топинг» деб жавоб қилади.

Хўш, нима сабабдан ғишт етишмаяпти, бошқарма планни нега уддаламаяпти?

— Планларни ошириб бажаряпмиз, — дейди Наманғандаги 15-ғишт заводлари бошқармаси директори Аюбхон Қорабоев. — Ўтган ойлар ичида 34 миллион 800 минг ўрнига 34 миллион 944 минг дона ғишт ишлаб чиқардик. Йил охиригача планга қўшимча 300 минг дона ғишт тайёрлаймиз.

Директор айтганидек, корхона ишлаб чиқаришида айрим кўрсаткичлар юзасидан планлар бажарилган бўлсада, энг муҳим кўрсаткич — ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш топшириғи уддаланмади. Бошқарма 1979 йилда 61 миллион, ўтган йили 60 миллион дона ғишт тайёрлади. Бу йил эса 58 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш планлаштирилган. Маҳсулот тайёрлаш ҳажмининг йил сайин бундай камайиб боришини қандай тушунса бўлади?

Директор ғишт ишлаб чиқариш ҳажмининг пасайиб боришига айрим заводларнинг реконструкция қилинаётганини баҳона қилишга уринди. Лекин бу асосий сабабми? Тўғрисини айтганда, бошқармада мавжуд резерв ва имкониятлардан фойдаланилмаяпти. Корхоналарда ғишт ишлаб чиқариш машина-механизмлари эскирган, кам қувватли бўлиб, қўл билан бажариладиган иш ҳажми ғоят кўп, ишчи-мутахассисларнинг намунали хизмат қилишлари учун етарли шароит йўқ. Бу эса корхонани зарур ишчи кучи билан таъминлашни қийинлаштирмоқда.

Ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантириш мақсадида бошқарманинг биринчи ғишт заводи қолиплаш бўлимида автоматлаштирилган линия қуриляпти. Янги линияларда қирқилган ғишт автоматлар ёрдамида вагонеткаларга ортилади. Қўл меҳнати камаяди. Ҳозир бир линияда 12 одам ишлаётган бўлса, келажакда улар икки линияга хизмат қиладиган бўлишади. Хом ғиштни тоблаш учун янги туннеллар қурилади.

Бироқ, объект қурилишини олиб бораётган «Ўзстроймонтаж» трестининг Фарғонадаги 12-механизациялашган колоннаси коллективи ишда сусткашлик қилмоқда. Масалан, ўтган ойлар мобайнида бу ерда 280 минг сўмлик ўрнига 91 минг сўмлик иш бажарилди. Буюртмачилар эса объектни тезроқ битказиш учун турли идораларга илтимосномалар ёзишяпти.

Аҳвол шу тарзда кетадиган бўлса, объект белгиланган муддатда битказилиши амримаҳал. Бу эса ғишт ишлаб чиқариш йил сайин камайиб боришига, қурилиш объектларининг ғишт билан вақтида етарли таъминланмаслигига сабаб бўлади. Эҳтимол, бу ҳақда республика Бинокорлик материаллари саноати министрлиги ҳам ўйлаб кўрар, деган умиддамиз.

А. НИЁЗОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

САМАРҚАНД ПОЛИЗЧИЛИГИ ЮКСАЛИШДА

Яқинда Тошкентда, Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари выставкасида ўтказилган конкурс-кўргазмада Самарқанд области ширинак ғолиби деб топилди. Мухбиримиз область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, иқтисод фанлари кандидати Абди ЭРКАЕВ билан полизчиликни ривожлантиришда эришилган ютуқлар ва унинг истиқболи ҳақида суҳбатлашди.

— Абди Эркаевич, областнинг ширинак ғолиби деб топилишига олиб келган омиллар ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Область партия комитети ва халқ депутатлари область Совети ижроия комитети полизчиликни ривожлантириш, халқимиз дастурхонига, озиқ-овқат саноати корхоналарига ҳар қачонгидан кўпроқ ширин-шакар қовун-тарвузлар етказиб беришни кун тартибига бош масала қилиб қўйди. Ҳозир тўрт ярим минг гектардан кўпроқ майдонда шундай маҳсулотлар етиштириляпти.

Полизчиларимиз ҳосилдорликни ошириш йўли билан маҳсулотларни кўпайтириш, йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш, сортнинг юқори бўлишини таъминлаш, исрофгарчиликка йўл қўймасликка алоҳида эътибор бермоқдалар. Айни кезда маҳсулотларни саноат негизида қайта ишлашни яхши йўлга қўймоқдалар. Қовун-тарвуздан қовун қоқи, қиём, мураббо, шарбат, жем ва бошқа саноат маҳсулотлари тайёрлаш шулар жумласидандир. Бу борада Ғ. Абдуллаев директорлик қилаётган мева-консерва заводи коллективи ташаббус кўрсатаётганини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз. Самарқанднинг серсшира қовун-тарвузлари, озиқ-овқат саноати маҳсулотлари Москва, Ленинград шаҳарлари, Қозоғистон ғаллакорлари, БАМ қурувчилари ва бошқа қардошларимизга жўнатилмоқда.

Беғубор қовун-тарвуз етиштириш шиори кун тартибига қўйилиб яхши натижаларга эришилмоқда. Айнан шундай қилаётган 17 колхоз ва совхознинг полизчилари озиқ-овқат саноати корхоналари ва истеъмолчиларнинг ҳурматига сазовор бўлишмоқда. Кейинги йиллардагина Самарқанд, Нурота, Советобод, Қўшработ, Пахтачи, Хатирчи, Иштихон ва Пайариқ районларида қовуннинг 40 дан ортиқ, тарвузнинг 15 дан зиёд серҳосил навлари ўзлаштирилиб, экила бошланди. Шуниси диққатга сазоворки, қовун-тарвуз дашт, қўриқ, адирлик, тоғ бағри ерларда етиштирилмоқда. Маҳаллий ўғитларга бой бўлган бу зоналарда ҳам юқори ҳосил олиняпти, ҳам маҳсулотларнинг ширинлик даражаси юқори бўляпти. Нурота, Қўшработ районларининг даштлик зонасида етиштирилаётган тарвузлар у пишиқчиликдан бу пишиқчиликкача ширинлик даражасини йўқотмаган ҳолда сақланяпти.

Полизчилик селекцияси олимлари, бободеҳқонлар қовун-тарвузнинг қадимий навлари уруғини тиклаш билан янги навлар яратиш борасида катта ишлар олиб бормоқдалар. Ҳозир областимиз колхоз ва совхозларида қовун-тарвузнинг 100 дан ортиқ нави экилиб, рекорд ҳосил олиняпти. Гулоби, дониёри, қорақант, Самарқанд маликаси, Мабихон, Даҳбеди, Тиркаший ва бошқа нав қовунларнинг таърифи республикамиздагина эмас, балки мамлакатимизда ҳам кенг ёйилди. Бунга селекциячи олимларимиз ва тажрибакор деҳқонларимизнинг бунёдкорлик меҳнати меваси деб қарамоқ керак. Областимизнинг ширинак ғолиби деб топилиши боиси ҳам шунда.

— Полиз маҳсулотлари етиштираётган қатор колхозлар ва совхозлар дипломлар, қимматбаҳо саноат моллари билан мукофотланди. Бундай муваффақиятнинг сири нимада?

— Колхоз ва совхозларимиз кўплаб янги ерлар ўзлаштириб, ўша ерларда қовун-тарвуз етиштиряпти, ширали ва юқори ҳосил оляпти. Ундан ташқари аъло навли, районлаштирилган, турли касалликлар ва ҳашаротларга бардошли, эртапишар ва қишга сақлашга чидамли қовун-тарвузлар уруғини кўпайтиришга алоҳида эътибор беряпти. Бир сўз билан айтганда, полизчиликни ривожлантиришда фан-техника ютуқлари, илғор тажрибаларни ишлаб чиқаришга дадиллик билан жорий этяпти.

Мисол учун Пахтачи районини олайлик. Районда пахтачилик билан бир қаторда полизчилик ҳам ривожлантирилиб, ҳосилдорлик кўтариляпти. Районнинг янги ерларда етиштирилган қовун-тарвузлари энг юксак баҳо олди. Область партия ва совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари Пахтачини юқори нав уруғчилик районига айлантириш чораларини кўряпти.

— Полизчиликда галдаги вазифалар нималардан иборат?

— Икки йилдан буён республика сабзавоткорлари, боғбон-соҳибкорлари, полизчиларининг қурултойи Самарқандда ўтказиляпти. Областимиз деҳқонлари, боғбон-соҳибкорлари ҳосилдорликда рекорд кўрсаткичларга эришяптилар. Иштихон районидаги «Октябрь» колхозининг Тиркаш Тожиев, Пайариқ районидаги «Коммунизм» колхозининг Мабихон Ҳошимов бошлиқ полизчилик бригадалари, Каттақўрғон районидаги «Қорадарё» совхозининг Иноят Халилов, Нарпай районидаги Ленин номли колхознинг Давлат Рашидов бошлиқ миришкорлари полизчиликда ўзларига хос илғор тажриба мактаби яратдилар. Уларнинг тажрибаси қурултой ва «Самарқанд ерининг саҳовати» кўргазмасида намойиш этилмоқда, ҳамма учун тажриба мактаби бўлиб хизмат қилмоқда.

Мен шу ўринда яна бир муҳим масалани тилга олиб ўтмоқчиман. Полизчилик учун азотли ўғитлар ажратилмайди. Лекин айрим кишилар қовун-тарвуз етиштиришда азотли ўғитлардан фойдаланиб, деҳқонларимиз шаънига доғ туширишяпти. Бутун жамоатчилик, қолаверса, даҳлдор ташкилотларнинг раҳбарлари ана шундай салбий кўринишларга қарши қаттиқ курашмоқлари керак.

Полизчиларимиз олдида жуда катта вазифалар турибди. Улар юқорида айтилганидек, борлиқ ҳосилни зудлик билан йиғиштириб олмоқлари, ерни органик ўғитлар билан ўғитлаб, чуқур шудгорлаб қўймоқлари даркор. Шунда тупроқ қатлами яхши қизийди, донадорлиги ортади, қишлоқ хўжалик зараркунандалари камаяди. Ҳар бир колхоз, совхоз, звено, бригада ўзини ўзи етарли миқдорда навли қовун-тарвуз уруғи билан таъминлаш ҳақида қайғуриши лозим. Бу борада мутахассислар полизчиларга амалий ёрдам беришлари талаб этилади. Келаси йил юқори ҳосили учун кўплаб органик ўғитлар жамғариш, ҳандакларда чиритиш ҳам муҳим вазифалардан биридир. Айни кезда қиш фаслида ерга яхоб суви бериш чоралари кўрилиши, қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликларига қарши профилактик тадбирлар амалга оширилиши лозим.

ЧЎЛ-БИЁБОНЛАРНИНГ ЯШИЛ ИҲОТАСИ

Бухоро областида ўрмон хўжалиги бирлашмаси ташкил қилинганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Бирлашмага олти ўрмон хўжалиги бирлаштирилган. Бу КПСС XXVI съезди қарорларига амалий жавобдир.

Ўрмончилар чўлу-биёбонларга саҳро султони деб ном олган саксовуллар экишга алоҳида эътибор беришяпти. Саксовулзорлар қум кўчкиларининг олдини олади, шамол-бўронлар йўлини тўсади. Иккинчидан, чорва учун тўйимли озуқадир. Айниқса, қўйлар саксовулни суйиб ейди.

Бирлашмада бу йилги кўклам кўчат ўтқазиш ойлиги яхши якунланди. 122 минг гектар майдонга буталар, саксовул ва шунга ўхшаш чўл зонасида яхши ўсадиган ниҳоллар ўтқазилди. Бу планлаштирилганидан анча кўпдир. Ўн биринчи беш йилликда бундай яшил майдонлар 382 минг гектарга етказилади.

Яшил бойликни кўпайтиришда Конимех ўрмон хўжалиги ходимлари ибратли ишларни амалга оширмоқдалар.

— Чўл-биёбонлардаги ҳар бир туп яшил ўсимлик бизнинг бениҳоя катта бойлигимиздир, — дейди Бухоро ўрмон хўжалиги бирлашмасининг бош директори Маҳмуд Мироқов.

Суратларда: 1. Бирлашма бош директори М. Мироқов (ўртада) Конимех ўрмон хўжалиги директори А. Умаров ва бош инженер О. Аристонов билан суҳбатлашяпти. 2. Ўрмончилар бунёд этган яйлов.

А. Усмонов фотолари (ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Капилка. Бадиий фильм 2-серия. 11.10 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 15.55 — Ўсмирлар ижоди. 16.25 — Шахмат мактаби. 16.55 — Концерт. 17.55 — Қувноқ стартлар. 18.40 — Фильм-концерт. 19.00 — Экономика тежамли бўлиши керак. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Инсон ва қонун. 20.00 — Футбол. Европа чемпионлари кубоги. «Динамо» (К) — «Трабзонспор» (Туркия). 20.45 — Футбол. УЕФА кубоги. «Зенит» — «Динамо» (ГДР). 21.30 — Время. 22.05 — Балет ҳақида. 23.00 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-IV. 9.00 — Время. 9.45 — Ҳужжатли фильм. 10.05 ва 12.05 — Испанча сўзлашинг. 10.35 ва 11.35 — Ўқув кўрсатуви. 11.05 — Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. 12.40 ва 15.35 — Зоология. 13.05 — Сиз яратган боғ. 14.00 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 14.30 — Табиатшунослик. 14.50 — Тарих. 15.15 — Физика. 15.40 — Ўн беш ёшли капитан. Бадиий фильм. 19.30 — Концерт. 20.00 — Ҳужжатли фильмлар. 20.30 — Фильм-концерт. 21.15 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 21.30 — Время. 22.05 — Оғир атлетика бўйича жаҳон ва Европа чемпионати. 23.30 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Зоология. 12.00 — Мактаб ўқувчилари учун кўрсатув. 12.30 — Зоология 13.00 — Орадан қанча йиллар ўтиб кетди. Бадиий фильм. 1-серия. 18.20 — Ёшлик. 19.00 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ўзбекистон урологларининг II-конференциясига. 20.00 — Турмуш ва маданият. 20.30 — Ахборот. 20.55 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш — озиқ-овқат программасининг асоси. 22.25 — Орадан қанча йиллар ўтиб кетди. Бадиий фильм. 2-серия.

ТОШКЕНТ-II. 18.05 — Болалар учун фильм. 19.35 — Телефильм. 19.45 — Реклама. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — Фильм-спектакль. 21.30 — Москва—IV-программа.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ёш ижрочилар концерти. 9.35 — Меҳнат ва бахт қўшиқлари. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Ем-хашак тайёрлаш кундалиги. 14.00 — «Оқ олтин» карвон-карвон. 18.15 — «Ёшлик» радиостанциясининг «Партия ва комсомол» программаси. 19.25 — Тожикистонда Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари. 20.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.00 — Ер — коннот гули. 21.20 — Пахтакорлар учун концерт. 22.30 — Сиз ёқтирган қўшиқлар. 23.15 — Дам олиш концерти.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАР СОЮЗИ БИЛАН БИРГАЛИКДА ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ 2000 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАБ

столга қўйиладиган эсдалик медаллари ва кўкракка тақиладиган энг яхши значоклар намунаси учун

РЕСПУБЛИКА ОЧИҚ КОНКУРСИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсдан мақсад — тинчлик, дўстлик шаҳри, социализмнинг Шарқдаги машъали — қадимий ва навқирон Тошкент мавзуини пластик санъат воситалари орқали акс эттиришдир.

ЭНГ ЯХШИ НАМУНАЛАР УЧУН ҚУЙИДАГИ МУКОФОТЛАР БЕЛГИЛАНАДИ:

ЭСДАЛИК СТОЛ МЕДАЛЛАРИНИ ЯРАТГАНЛИГИ УЧУН:

БИРИНЧИ МУКОФОТ — 600 СУМ;
ИККИТА ИККИНЧИ МУКОФОТ — 400 СУМДАН;
УЧТА УЧИНЧИ МУКОФОТ — 100 СУМДАН.

КЎКРАККА ТАҚИЛАДИГАН ЗНАЧОК ЯРАТГАНЛИГИ УЧУН:

БИРИНЧИ МУКОФОТ — 100 СУМ;
ИККИТА ИККИНЧИ МУКОФОТ — 80 СУМДАН;
УЧТА УЧИНЧИ МУКОФОТ — 60 СУМДАН.

Конкурс программаси ва шартларини Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги маданият ёдгорликлари илмий ишлаб чиқариш бош бошқармасидан олиш мумкин.

Бошқарма адреси: 700129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй. Телефонлар: 44-64-73, 44-38-94.

Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитети

ИЧКИ СУВ ХАВЗАЛАРИ БАЛИҚ ХЎЖАЛИГИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

лабораториялар бўйича ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОВАР ҲАВЗА БАЛИҚЧИЛИГИ: мудир (биология фанлари кандидати), **кичик илмий ходимлар** (3 ўрин);

БАЛИҚЧИЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ: мудир (биология фанлари кандидати), **катта илмий ходимлар** (биология фанлари кандидатлари —2), **кичик илмий ходимлар** (3);

ГЕНЕТИКА, СЕЛЕКЦИЯ ВА НАСЛЧИЛИК ИШЛАРИ: мудир (биология фанлари кандидати), **катта илмий ходимлар** (биология фанлари кандидатлари —3), **кичик илмий ходимлар** (4);

КУЛЛАР, СУВ ҲАВЗАЛАРИ ВА ИРРИГАЦИЯ КАНАЛЛАРИНИ БАЛИҚ ХЎЖАЛИГИ УЧУН ЎЗЛАШТИРИШ: мудир (биология фанлари кандидати), **кичик илмий ходим;**

ОЗУҚА ВА БАЛИҚЛАРНИ ОЗИҚЛАНТИРИШ: мудир (биология фанлари кандидати), **катта илмий ходимлар** (биология фанлари кандидатлари — 2), **кичик илмий ходимлар** (3);

ИЛМИЙ-ТЕХНИКА АХБОРОТИ ГРУППАЛАРИГА: мудир, катта илмий ходим.

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 112-алоқа бўлими, Чилонзор массиви, Фарҳод кўчаси, 10-квартал, 21«а»-уй.

Ўрмон хўжалиги мутахассислари ва раҳбар ходимлари малакасини ошириш Бутуниттифоқ институтининг

ТОШКЕНТ ФАКУЛЬТЕТИ

Коммунистик қурилиш практикаси ва назариясининг актуал проблемалари курси бўйича **катта ўқитувчи**

вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, 5-алоқа бўлими, Александров кўчаси, 9-уй. Телефон: 91-69-19.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

ТЕПЛОФИЗИКА ИНСТИТУТИ

лабораториялар бўйича вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кичик илмий ходимлар: иссиқлик физикаси ва иссиқлик энергиясининг турланиши, физик ва техник акустика.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Краснодон проезди, 10-уй. Телефон 53-63-53.

«УЗГИПРОВОДХОЗ» ИНСТИТУТИ

лабораториялар бўйича ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: гидроавтоматизация;
катта илмий ходим: қурилиш материаллари.

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар институт директори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: Тошкент шаҳри, У. Юсупов кўчаси, 1-уй.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IX да **Ўн учинчи раис.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/IX да **Дилафрузга тўрт ошиқ.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва Давлат циркининг хайрлашув гастроллари.**

«КОСМОС-1307» ПАРВОЗДА

1981 йил 15 сентябрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос — 1307» учирилди.

Йўлдош ичига ўрнатилган илмий аппаратлар космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган. Аппаратлар нормал ишламоқда. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

СПОРТ

БАҲСЛАР, МАРРАЛАР, ҒОЛИБЛАР

● **ГТО КУПКУРАШИ.** Навоий шаҳрининг «Суғдиёна» стадионида «Комсомольская правда» газетаси соврини учун Ўзбекистон чемпионати баҳслари ўтказилди. Мусобақани енгил атлетикачилар бошлаб беришди. Сурхондарёлик С. Кавказова, жиззахлик Н. Шакарова ва тошкентлик М. Воробьёвалар ГТО комплекси талабларини биринчи ва иккинчи ҳамда бешинчи босқичлари бўйича муваффақият қозондилар. Йигитлар ўртасида тошкентлик О. Петренко, бухоролик О. Едакин, андижонлик Р. Камаевлар ғалабага эришдилар. Ёшлар мерганлик, сузиш ва марафонча югуриш баҳсларида ҳам астойдил курашдилар.

● **ЧИМ ХОККЕЙ.** Андижонда аёллар олий лига командалари мамлакат чемпионатининг ҳал қилувчи тур ўйинларини якунлашди. «Андижанка» қизлари Бокунинг «Связист» коллективини қабул қилиб (3:0), устун келдилар. Майдон эгалари 36 очко билан пешқадам бўлиб олишди. Москва жисмоний тарбия институти коллективи бу сафар мағлубиятга учраб, иккинчи ўринга тушди. Москва область спартакчилари 34 очко билан учинчи ўринни эгаллаб туришибди. Энди кучли олти команда ўзаро чемпионлик учун кураш олиб боради.

● **СПАРТАКИАДА.** Ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XVI Спартакиадаси якунланди. Сўнгги мусобақаларда боксчиларимиз команда ҳисобида саккизинчи, бадиий гимнастикачилар 5-ўринни эгаллашди. Акробатикачи қизлар ва ўсмирлар эса ғолиблик супасининг юқори поғонасига кўтарилдилар.

АХЛОҚ ВА ОДОБ МАВЗУИДА

ШИФОКОРНИНГ ШИРИН СЎЗИ

Шифокорлик юксак шарафга лойиқ бўлган қадимий касблардан. Бу касб кишиларини эл ҳамиша ҳурматлаб, қадрлаб келган ва ҳозир ҳам ҳалоллик, меҳнатсеварлик, олижаноблик билан хизмат қилаётган медицина ходимларини улуғлайди. Медицина фани довруғини оламга таратган ажойиб олим Максим Петрович Кончаловский врач деган номга сазовор бўлган киши қандай бўлмоғи лозимлиги ҳақида гапириб, бундай деган эди: «Истеъдодсиз рассом, қобилиятсиз актёр учраб турару, аммо ёмон шифокор бўлиш мумкин эмас — бу жиноят».

Ўз вақтида барча шифокорларимиз учун сабоқ бўладиган ўринли гап айтилган. Ҳақиқатан ҳам бундай қараганимизда бизнинг касбдаги иш ниҳоятда аниқликни, билимдонликни, меҳр-шафқату тадбиркорлик ҳамда ширинзабонликни талаб қилади. Беморга муолажа қилинаётганда сал янглишилдими — тамом, уни ўрнига қайта тиклаб, тузатиб бўлмайди. Даврлар ўтиб инженер йўл қўйган хатони унутишимиз, агроном ёки ўқитувчининг камчиликларини кечиришимиз ёхуд тузатишимиз мумкиндир-у, лекин шифокорнинг биргина бемор қалбида қолдирган англашилмовчилиги, нуқсонлиги ёки айтган бир оғиз қўпол сўзини кечириш, унутиш мушкул. Ахир, врач дегани — инсон тақдири ҳақида қайғурувчи касб эгаси дегани. Шундай эмасми?

Кўпминг кишилик шифокорларимиз, ажойиб медик олимларимиз орасида юксак маданиятга эга бўлган, улкан қалб эгаси, одамохун кишиларимиз шунчалар кўпки, улар билан мулоқотда бўлганда баҳри дилингиз очилиб кетади, уларнинг бир шингил суҳбати чоғидаёқ дардингиз ариганадай, танангизга қувват киргандай бўлади, кўнглингиз тоғдек кўтарилиб ўзингизни енгил сезасиз. Яшашга, ишлашга бўлган интилиш яна ҳам ортади... Республикада хизмат кўрсатган врач, фанимиз арбоби, медицина фанлари доктори, профессор Султон Долимов шундай ажойиб кишилардан. Ширинзабонлиги, аъло ўқиши ва хулқи туфайли кўпчиликнинг ҳурматини қозонган бу ёш шифокорни устози Б. Стекольников ўз кафедрасига аспирантликка таклиф этади. Илмий изланишларни бошлар экан, унда янги режа, яъни қишлоққа бориб ишлаш истаги туғилди. Илк амалий тажрибани ҳам Термиз район касалхонасида олади. Республикамизда қишлок хўжалигини коллективлаштириш ишлари амалга оширилаётган кезларда ёш врач Султонжон қишлоқ аҳлига ширин калом, дори-дармон билан муолажа қилди. Улуғ Ватан уруши бошланганда эса кўнгиллилар қатори урушга кетди.

Мана, қарийб қирқ тўрт йилдирки, профессор Султон Долимов ўз шифокорлик касбига садоқат билан элга хизмат қилиб келмоқда, ўзининг ширинсуханлиги, одамийлиги, меҳрибон мураббийлиги билан кўпчиликнинг ҳурмат-эътиборини қозониб келаётир.

Шифокорликда ширинсуханлик бемор дардига малҳам қўйишнинг бош омилларидандир. Шундай одамийлик, сухандонлик ҳақида сўз юритар эканмиз, яна бир олижаноб врач-жарроҳ ҳақида тўхталиб ўтишни жоиз деб топдик. Бу шарафли касб эгаси Улуғ Ватан уруши қатнашчиси профессор Муқаддам Ашраповадир. Тўпларнинг даҳшатли залварини, бомбаларнинг портлашини ўзбек қизи Муқаддам биринчи марта 1943 йили Шимоли-Ғарбий фронтда эшитди, кўрди. Неча-неча жангчи-ярадорларнинг жонига оро кириб, жароҳатларига малҳам қўйди, уларни ҳаётга қайтарди.

Қирқ йилдирки, Муқаддам Ашрапованинг қалби ўзи кийган оқ халати каби оқ ва беғубор. Республикамизда кўзга кўринган олим-жарроҳ. Хизмат кўрсатган фан арбоби, моҳир мураббий. У ёшларни тарбиялашда, уларга софдилликни, ширинсуханлик билан муносабатда бўлишни, беморлар дардига дармон беришда билимгина эмас, ширин муомала ҳам катта роль ўйнашини тинимсиз уқтириб келади.

Медицина фанлари доктори, профессор Аҳонд Саидхонов жарроҳлик касбига меҳр қўйганлардан. У бирон бир бемсрни операция қилиб қайтса, шу кечани деярли бедор ўтказади, операция қилмоқчи бўлса, узоқ хаёл суриб, ўз беморининг тақдири ҳақида жиддий бош қотиради. Қачон қарасангиз, у кишини кафедрада кўрасиз. Клиникадаги беморлар тинч бўлишса, кўнгли жойига тушиб, бироз ҳордиқ олгандай бўлади. Шифокор учун бундай фидойилик гўзал фазилат, ғамхўрлик тўла олижаноб хислатдир. Шундай кишиларни кўриб «Қани энди бошқалар ҳам, айниқса ёш, ўсиб келаётган врачларимиз ҳам шундай кишиларга ўхшашса» дея кўнгилдан ўтказиб қўясиз.

Шифокор учун бемор дардига малҳам қўйиш мажбуриятгина эмас, бурч ҳамдир. Бурчни шараф билан, ҳалоллик билан бажариш ҳар бир врач учун муқаддас қонун бўлмоғи лозим.

Навбатчиликда турган врач ҳаётида фавқулодда ҳодисалар кўпроқ учраб туради. Шундай кунларнинг бирида Задарё район касалхонасига Жомашўй посёлкасида яшовчи ўн тўққиз ёшли Мастура Муҳаммаджонованн оғир аҳволда олиб келишди. Кўзи ёриган ёш она билан унинг чақалоғи ҳаёти хавф остида эди. Қон керак. Шифохонада эса унинг группасига тўғри келадиган тайёр қон йўқ. Тажрибали врачлардан Усмонжон Тўхтанов ва Абдужалил Жўраевлар бор билимларини ишга солсалар ҳамки бўлмади. Барибир, қон қуймаса бўлмайди. Ана шунда Ўрта Осиё медицина педиатрия институтида таълим олаётган Евгения Бурнаева врачлар олдига кириб: «Мана, мендан қон олинглар» деб ўз розилиги билан бемор учун қон берди. Унинг кўрсатган ана шу фидойилиги туфайли она-бола Муҳаммаджоновалларнинг ҳаёти сақлаб қолинди. Шунинг учун ҳам Мастура Евгениядан бир умрга миннатдор.

Яхши сўз, яхши хислат, гўзал ибрат бемор учун энг яхши даво эканлиги ҳақида фанимиз, маданиятимизнинг улуғ алломалари кўп марталаб таъкидлаб ўтишган. Талантли рус ёзувчиси А. П. Чехов «Врач ақли равшан, ахлоқи тоза ва жисмонан покиза бўлиши керак», деган бўлса, машҳур олим, невропатолог В. М. Бехтерев бундай деган эди: «Агар врачнинг қабулида бўлгандан сўнг бемор ўзини енгил сезмаса, ундай врач врач эмасдир». Бу борада айниқса рус рассоми Левитаннинг ушбу сўзлари характерли:

— Бу ерда ҳам юракни ванна қилиб даволайдилар. Бўлмаган гап. Юракни фақат юрак билангина даволаш мумкин.

Дардманд кишининг кўнгли жуда ҳам нозик, руҳан эзилган, меҳр талаб бўлади. Бинобарин, унинг атрофидаги шароит тинч, осойишта бўлиши, даволовчи врачнинг ташқи қиёфаси ва қарашлари, ҳар бир сўзи беморга мадад берадиган, ишонч туғдирадиган бўлса бу ижобий натижага эга бўлган хислатдир. Бундай яхши хислатли қалби дарё шифокорлар орамизда жуда кўплаб топилади. Уларни азим дарёга қиёс қилгингиз келади. Лекин хирмон-хирмон буғдой доналари ичида қорамуғ доналари учраб турганидай, ўз касбига садоқатли, беморга ҳамдард, зарур бўлса билимини, қонини-ю, жонини сира иккиланмай бахш этувчи шифокорлар орасида ҳам онда-сонда бўлсада, бефарқ, қўпол муомалада бўладиган, вужудида шафқатдан асар йўқ, ҳатто тамагирликкача бориб етган врачлар ҳам учраб туради. Бирники мингга, мингники туманга деганларидай орадан чиқиб қолаётган бундай «курмак»ларнинг касри кўпинча юзлаб соф, ҳалол меҳнат қилаётган шифокорларга урмоқда, шифокор деган муқаддас номга доғ туширмоқда.

Ўзи касал, жони оғриб турган, бундай пайтда ёруғ жаҳон ҳам қоронғи бўлиб туюлаётган беморга зарур муолажа қилиш, уни дарддан ҳалос этиш, ёрдам қўлини узатиш ўрнига унинг қўлига тикилиш, ундан бирон-бир наф кўришга интилиш — бу аянч бир жиноят, одамгарчиликнинг барбод бўлгани эмасми? Бу ахир инсонийликка оёқ қўйиш, юзсизлик қилиш, ўзинигина эмас, бошқаларни, айниқса ўсиб келаётган ёшлар қалбини заҳарлаш, улар онгида бурч ҳақида нотўғри тушунча ҳосил қилиш-ку! Аммо орамизда шундай кишиларнинг борлигини кўра-била туриб индамай кетаётган, улар билан муросаи мадора қилиб, кўнгилчанлик билан муносабатда бўлиб, касалликнинг олдини олмаётган, порахўрликка, тамагирликка жиддий қарши курашмаётган — ўзимиз ҳам айбдор эмасмиканмиз?! Агар биз бундай носоғлом кўринишда юрган, бошқалар ҳисобига яшаб, юзсизлик, виждонсизлик орқасида кун кўраётганларга, бойлик орттираётганларга ўз вақтида зарба берганимизда ҳозирги кунда бундай номаъқул ишга қўл урадиган, оғзидан бол эмас, сассиқ алаф томадиган шифокорлар бўлмасди.

Ажойиб бир даврда яшаётирмиз. Шундай экан, ҳар бир инсон ўз даври қадрига етиши, жамиятимизнинг тағин ҳам гўзал ва фаровон бўлиши учун курашмоғи, ўз хизмат бурчини сидқидилдан бажариб, софдиллик, меҳр-шафқат, одамийлик уруғларини сочмоғи лозим. Айниқса шифокорларимиз буни ёддан чиқармасинлар.

А. ОҚИЛОВ,
Ўрта Осиё медицина педиатрия институти кафедра мудири, биология фанлари доктори, профессор.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ЮЗ ЙИЛДАН БЕРИ ЮРАЁТГАН СОАТ

Амур область ўлкашунослик музейининг залларидан бирига қўйилган олтита хронометрнинг ҳар бирига 100 йилдан ошган бўлса-да, уларнинг ҳаммаси аниқ вақтни кўрсатмоқда.

Коллекциянинг пайдо бўлиш тарихи қизиқ.

Ҳужжатларнинг кўрсатишича, Амурга илк кўчиб борганларнинг кўплари узоқ йўлга энг зарур нарсалар қаторида соатларни ҳам олиб кетганлар. Бу соатлар асосан ўймакор ёғоч корпуслар ичига олинган залварли механизмлар бўлиб, рус, немис ва француз усталари ясаган. Марказий Россиядан Узоқ Шарққа отда сафар қилиш баъзида уч йилгача чўзилган, аммо йўлда соат кўз қорачиғидек сақланган, кейинчалик кўчма уйларни безатишган.

Музей ходимлари ҳеч бўлмаганда битта шундай соатни излаб топишга қарор қилдилар. Аммо излаш натижалари кутилганидан зиёд бўлиб чиқди. Маълум бўлишича, баъзи оилаларда бу соат ҳанузгача юриб турган экан. Тажрибали усталар уларни асл ҳолига келтирдилар. Шунда соатларнинг асосан ёғоч корпусларини, маятник ва тош зарини, безакларини таъмир этишга тўғри келди. Механизмларнинг ўзи эса соз бўлиб, ростлаб қўйилди, холос.

Благовещенск.

А. КРИВЧЕНКО,
ТАСС мухбири.

БАРМОҚҚА ИЛИНГАН... ЧЎРТАН

Энг лофчи балиқчи ҳам ўйлаб тополмайдиган бу воқеа Вологда областининг Куркино посёлкасида рўй берди: тўрт яшар Костя Шчавин бармоғида... чўртанни тутиб олса бўладими?

Воқеа бундай бўлган эди: Костянинг ойиси қўшнилари билан бирга ҳовузда кир чаяр, Костя эса ҳовуз устига ташланган тахта супачанинг четига бориб олиб, сувдан ҳар хил чиғаноқларни тутарди. Бир вақт гўдак чинқирганча қўлини сувдан тортиб олди. Қирғоқда эса катта бир чўртан балиқ ўйноқларди. Афтидан, йиртқич балиқ боланинг бармоғини чувалчанг деб билиб, уни тишлаган ва ўлжасини вақтида қўйиб юбормаганлигидан қирғоққа «чиқиб» қолганди.

Аёллар балиқни таёқ билан уриб, сулайтирдилар, сўнгра уйга қайтаётиб тортиб кўришса чўртан икки ярим килограмм чиқди!

Куркино.
Вологда области.

В. ЖУКОВ,
ТАСС мухбири.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-53-18, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-03-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 00567. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 215. 8